

मेरो नेपाली

कक्षा ४

मेरो नेपाली

कक्षा ४

नेपाल सरकार
शिक्षा मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

प्रकाशक : gkfn ; /sf/
lzOf dGqfno
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
; fgfll7dl, eStk'

ISBN:

© सर्वाधिकार प्रकाशकमा

केन्द्रको लिखित स्वीकृतिविना यसको पूरै वा आंशिक भाग हुबहु प्रकाशन गर्न, परिवर्तन गरेर प्रकाशन गर्न, कुनै विद्युतीय साधन वा अन्य प्रविधिबाट रेकर्ड गर्न र प्रतिलिपि निकाल्न पाइने छैन । पाठ्यपुस्तक सम्बन्धमा सुझाव भएमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, सम्पादन तथा प्रकाशन शाखामा पठाइदिनुहुन अनुरोध छ ।

klxnf]; :s/Of M	lj =; ≠@)%@
kl/dflh{ bf} fl]; :s/Of M	lj =; ≠@)^%
kgdKOf M	lj =; ≠@)^&

‘विद्यालय पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यसामग्री छपाइ तथा वितरण निर्देशिका २०६७’ अनुसार यो पाठ्यपुस्तक पूर्वाञ्चल र पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका ३२ जिल्लामा मात्र शैक्षिक सत्र २०६८ का लागि निजी क्षेत्रका मुद्रक तथा वितरकबाट बिक्री वितरण गर्न स्वीकृत पाठ्यपुस्तक हो ।

– kf7djjpd lj sf; sllb, ; fgfll7dl, eStk/

मुद्रक :

वितरक :

मूल्य : रु.

तपाईंको पुस्तकमा छपाइप्रविधिसम्बन्धी कुनै त्रुटि फेला परेमा उक्त पुस्तक मुद्रक तथा वितरक वा स्थानीय बिक्रेताबाट साट्न सक्नुहुनेछ ।

– मुद्रक तथा वितरक

हाम्रो भनाइ

lj Bfno txsf]lzlffnf0{p2Zodhs, Jofj xfl/s, ; d; fdlos / /fhuf/dhs agfpg lj leGg ; dodf kf7Δj ρd, kf7Δk'ts lj sf; tyf kl/dfhG ug]sfohf0{lg/Gt/tf lb0b}cfPsf]5 . lj BfylGf /fi6x /fli60 Pstf / nfstfGqs ; :sf/sf] efj gf kbf u/f0{gltstf, cgZf;g / :jfjndag h:tf ; fdfhs Pjd\rfl/lqs uof tyf cfwf/e't eflifs tyf ul0ftlo ; lksf]lj sf; u/l lj 1fg, ; Rgf klj lw, jftfj /of / :jf:Yo; DaGwl cfwf/e't 1fg / hljgfkofyl ; lksf dflwodn] snf; f0boklt cle?lr hufpg; l; hGzln ; lksf]lj sf; u/fpg' / ljleGg hfthflt, ln^Δ, wd{ efiif, ; :st / lfgklt ; defj huf0{; dfj Zl ; dfhsf]lgdfe'df ; xofl kfofpg]/ dfgj clwsf/ tyf ; fdfhs dNodGofklt ; r] e0{lhDd]f/lk0f{cfr/of lj sf; u/fpg' cfhsf] cfj Zostf agsf]5 . oxl cfj Zostf kl'tsf nflu lzlf; DaGwl ljleGg cfofysf ; emj, lzlf tyf cleefj snufot lzlf; u ; Da4 ljleGg JolSt ; lDdInt ufj7L, cGt/lj ρf / k/lif0sf lgisifaf6 kl/dfhG ul/Psf]kfylds lzlf kf7Δj ρd, @)^% cg; f/ o; kf7Δk'tssf]lj sf; Pj d\kl/dfhG ug]sfo{ePsf]5 .

o; slffdf cf0kubf lj Bfylh] ; gf0, afjh0, k9f0 / nlyf0 ; lksf]cfwf/e't lj sf; u/l eflifs blftsf]:jlsf/ ul/ ; sf xG5g\ o; nf0{:yfloTj lbg ; sd] efiif l; sf0 kfej sf/l xG5 . o; nf0{ bl6ut u/l o; df eflifs ; lk lj sf; sf nflu kofit cEof; /flvPsf 5g\ o; df dfhbf kf7Δk'ts clwoog÷clwofkgsf j ρdf lj BfylLzlfsnf0{kg{ ; Sg] sl7gf0 ; dfwfg ug] ; fdul; d] ; dfj Z u/l lzlfsnf0{cfj Zos lzlf0f lgbZg lb0Psf]5 . of] k'ts k/lif0sf nflu tof/ kfl/Psf] o; nf0{lzlf lj Bfylsf /fo ; emj af6 cem]kl/isf ug]nlo /flvPsf]5 . lj =; ≠@)^% df e/t gkfnl kofs/hn] nlygePsf] tyf lbjfs/ 9^Δhn] ; Dkfbg ug]Psf] kf7Δk'tsnf0{ kf= 8f= sbf/k\ fb zdf{ lbjfsf/ 9^Δh, bff bxfn, uofZk\ fb e\$/f0{ lj iofk\ fb clwsf/l, lj iof l3ld/] / zdfsf/ bjf8laf/f nlyg, kl/dfhG tyf ; Dkfbg u/f0{o; Gkdf tof/ ul/Psf]xf]. o; sf]yk kl/dfhG sfof gkfnl efiif lj ifo ; ldltsf kbflwsf/lxG tyf o; sfbf sfof/l lgbZs xl/ afjh vgfnsf]lj zlf oflbf /xsf]5 . o; sf] efiif ; Dkfbg zDe' bxfn / nf\$kl fb kl08tn] lrqf^sg tyf ncfp6 l8hf0g u^Δfw/ zf;n]/ 6f0k; lb^a clgn sfsfh]ug]Psf]xf]. pxfxG nufot o; kf7Δk'tssf]lj sf; tyf kl/dfhG sfof ; ρlg ; aklt kf7Δj ρd lj sf; sfb|wGof fb k\$6 ub5 .

kf7Δk'tsnf0{lzlf0f; sf0sf]dxlf]k0f{; fwgsf Gkdf ln0G5 . cgèjl lzlf / lh1f; 'lj Bfylh] kf7Δj ρdaf/f nllft l; sf0pknIAwnf0{lj lj w ; fl] / ; fwgsf]koffl u/l clwoog clwofkg ug{ ; S5g\ o; kf7Δk'tsnf0{; s]Dd lj ρfnsnfkdvl / ?lrs/ agfpg]k0Tg ul/Psf]5 tyfk o; df efiifzhl, lj ifoj:t' tyf k\lt / lrqf^sgsf bl6n]cem]sdlsdhf7L /xsf xg ; S5g\ . ltgsf] ; wf/sf nflu lzlf, lj Bfyl cleefj s, al4hljl Pjd\; Dk0f{kf7sxGsf] ; d] dxlf]k0f{eldsf /xg]xbf ; Da4 ; asf]/rgffds ; emj sf nflu kf7Δj ρd lj sf; sfb|xfbf cg/fly ub5 .

lj =; ≠@)^%

gkfn ; /sf/
lzlf dGqfno
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

विषयसूची

पाठ	शीर्षक	पृष्ठ
!	ufp5 ult gkfnl	-slj tf_
@	wgsf] 3dG8	-syf_
#	art ugIafgl	-kəGw_
\$	gfñfv tf/f	-slj tf_
%	gl dsf]kft	-syf_
^	afldtl gbl	-kəGw_
&	lax\$]lgDtf]	-; jfb_
*	bfhēf0 / a9faf	-syf_
(:j:y agf}	-kəGw_
!)	aafsf]lr7l	-lr7l_
!!	cfd	-slj tf_
!@	ahf nf]l 8f ^a 8 ^a	-syf_
!#	g/žsf]ofqf	-kəGw_
!\$	kzkG5l / xfd]st{0	-; jfb_
!%	k\fgfWofksnf0{lgj ðg	-lgj ðg_
!^	kfk nfU5	-slj tf_
!&	k5tf]	-syf_
!*	afnaflnsf]clwsf/	-kəGw_
!(nlo	-slj tf_
@)	;Tosfdsf]c7fð	-syf_
@!	cfmgs ;~rf/	-kəGw_

ufp5 ult gkfnl, ज्योतिस्]पङ्ख prfnl
ho, ho, ho x]᳚ gkfn, ; Gb/ zfgt lj zfn .

u08sl, sf]l, s0ffnl, d]l / dxfsfnl
लेक / बैसी Ao"fp5g\vx/ nfvf}prfnl
lxdfnrhl af]hfp5 klxnf] 'Nsf lgsfnl
; u/dfyf शिखरdf klb5 klxn]gkfnl .

; ltfn]; f/f lehf0g\blf0f n^asf, ef/t
e\$᳚l tf/f pbf0g\pQ/ rlg, ltAat
a4n]oxl"kfPy]1fgsf]klxnf]dxfg
lzj n]oxl"NofPy]सृष्टिस्]klxnf]laxfg .

klZrd किल्ला sfu8f, k}df l6:6f ku]of}
sg zlStsf]; fddf slxn]xhdl 's]of}
xhdln]lxdfn p7fof}Pl; ofsf]df 'df
सभ्यता af; a;]of]cfP/ oxl"; f"df .

o}gkfnl whfdf lbnsf]kth /fk]
o}kxf8l शिलाdf प्रीतिस्]ult vf]
afrr]hf xhdl gkfndf rGb|/ ; ᳚{ध्वजा nl
gfrf]hf xhdl lxdfnf Hof]ttsf]k^a\ prfnl .

अभ्यास १

‘गाउँछ गीत नेपाली’ कविता शिक्षकले गाएको सुन र त्यसैअनुसार गाऊ

अभ्यास २

तलका शब्द प्रस्टसँग उच्चारण गर :

Hof]t, sOfff]l, l6:6f, k]t, Wj hf, e\$bl, a4, ; [i6, lbn

अभ्यास ३

तलका शब्द सच्याएर कापीमा सार :

lut, gkfln, Uofg, k] { o] of, ; Eotf

अभ्यास ४

कवितामा प्रयोग भएका नदीका नाम लेख ।

अभ्यास ५

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
Hof]t	kvbf
k ^a \\	k\$zf
n\$	pTklQ
a]l	kxf8sf]dflyNnf]efu
lzv/	rr'f]
; [i6	kxf8sf]tNnf]efu
lsNnf	lzi6tf
; Eotf	l; dfgf
lznf	ˆG8f
k]t	dfof
Wj hf	9 ^a \\f

अभ्यास ६

उत्तर भन :

- s_ ult s; n]ufp5 <
- v_ a4n]1fg sxf"kfPsf lyP <
- u_ xfdln]sxf"lxdfn p7fof}<
- 3_ xfdln]s]u/df}<
- ^a_ gkfnlx; sxf"gfR5g\<

अभ्यास ७

उदाहरणमा दिइए जस्तै गरी कविताबाट शब्द खोजेर लेख :

उदाहरण : नेपाली - उचाली

gkfn - lj zfn

s0ffhl -

ef/t -

dxfg -

df 'df -

/fk} -

अभ्यास ८

कविताका पङ्क्ति पूरा गर :

_____ Hofltsf]k^a prfnl

ho, ho, ho x]^a gkfn, _____.

अभ्यास ९

उदाहरणका आधारमा शब्दको रूप बदल :

उदाहरण : नेपाल - नेपाली

बनेपा - बनेपाली

'fkf - :of^ahf -

8f]kf - lxdfn -

uf}vf - kfNkf -

अभ्यास १०

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

ho, blif0f, klxnf] Pl; of, ; ð{ gkfn, dxfg, lj zfn

अभ्यास ११

पढ, बुझ र सार :

-s_ klZrd lsNnf sfu8f, k] df l6:6f ku}of}

sg zlStsf]; fdbf slxn]xhdl 's}of}

-v_ afrf]hf xhdl gkfnxdf rGb|/ ; ð{Wj hf nl

gfrf]hf xhdl lxdfndf Hofltsf]k^a prfnl .

अभ्यास १२

उत्तर लेख :

-s_ slj tfdf ; Gb/, zftt lj zfn eg] shf0{elgPsf]xf]<
-v_ ; u/dfyf lzv/df klxn]sf]kllof]<
-u_ sfu8f / l6:6f gkfnsf]sgsg efudf k5g\<
-3_ sgsg b7df ; ltf / e\$6ln]gkfnnf0{lrgfPsf lyP <
-a_ slj tfdf gkfnl jl/tfsf]aofg s; /l ul/Psf]5 <

अभ्यास १३

वाक्यमा प्रयोग गर :

-s_ sfnf] 6fkl
-v_ /ftf] 6lsf
-u_ xl/of] 3f,
-3_ kxhf] nuf
-a_ lgnf] d;l

अभ्यास १४

चित्रमा तिमी केके देख्छौ, भन :

अभ्यास १५

तलका शब्द प्रयोग गरी नेपालको वर्णन गर :

lxdfn gblgfnf lj zfn ; u/dfyf ; ltf
n\$ a]l a4 Wj hf kxf8 Pl; of

bptfx;df sa] ; aegbf wgl lyP . slxn\$fxl"bptfx; ; DklQsf]vfrf] kbf{pg\$xf"klly]. sa] klg dbt uy]. la:tf/}sa]nf0{wgsf]3dG8

r9b}uof]. pgsf] 3dG8sf af/df bptfx;nf0{ yxf gePsf]xf0g tklg ; a}rk lyP . uofzrflx"s; /l sa]sf] 3dG8 tfBf} eGg] df\$fsf] vfhldf lyP .

Psibg sa]n] 7hf] efhsf] आयोजना u/] . ; a} b]lbptfx;nf0{ lgDtf] ul/of]. efhdf anjfg\ eld; gb]v l/; fxf Clif bf{f; Dd lyP . ; a}hgf sa]sf] ठाँटबाँट b]y] b^b k/]. PsI5gkl5 7hf]e8l xNnfpb} uofz klg Toxl" k'u] .

sa]n]uofznf0{b]vg]alQs)a8f]सम्मानsf ; fy leq nu]. pgnf0{lj leGg k\$/sf vfg\$/f vj fpg ylnof]. uofz cfCgf cufl8 ePsf ; a}vfg\$/f vfg yfn]. dfG5x;n]klg bfBfbfB ub]vfg\$/f NofP . hlt vfg\$/f NofP klg uofz Ps}uf; df l; Wof0lbGy]. uofznf0{vfg\$/f yKbfYKbf ksfPsf ; a}vfg\$/fx; ; lSP . c' klg uofzsf] k0 el/Psf] lyPg . ptf efg; fdf c; vfg\$/f tof/ kfl/b]yof]otf uofz c' }vfg\$/f Nofpmegl dfUb}lyP .

vfg\$%f Nofpg l9nf]eof]egl u0fz cfkj'efG; fdf ku]. pgl ksfpbf
 ksfpbf vfg\$%f l's] vfg yfn]. efG; fsf]; a}vfg\$%f klg l; l4of].
 u0fz dnf0{c' vfg\$%f rflxof]eGb}shg yfn]. sa]n]u0fz; u laGtl
 ub]eg]æca t gksfPsf]bfnrfdn / t/sf/l dfq 5 . Psl5g kvGxf] \Æ
 u0fz 'g\uh] vf0, sxf"/fVof 5, Toxl eP klg Nofpm eGb}भण्डारlt/
 nfu]. e08f/df ePsf ; a}cGgkft pgn]sfr}vfP . Psl5gdf u0fzn]
 e08f/ l/Qf]kf/]. cfGgf]Toqf]e08f/ klg l/Qf]ePsf]b]l sa]sf]हंसन]
 7fp"5f\$af]. sa] 8/fpb}eGg yfn] æca t e08f/df ; a}yf\$; lsof]
 Psl5g kvGxf] \ d aflx/af6 dufp5'.Æ
 of]; gkl5 u0fz 'g\;/; fp/ eGg yfn] æltdf]e08f/df dnf0{k\$el/
 v]fpg]cGgkft geP lsg 8fSof}t < dnf0{t Hofb}ef\$ nfu\$]5 .
 ltdlnf0{eP klg vfG5'.Æ
 u0fzsf]of]s%f ; gkl5 sa] 8/n]eflg yfn]. sa] cl3cl3 efub}uP
 eg]u0fz kl5kl5 nv\$uP . w]}a]sf]bf\$bf\$kl5 sa] z^s/nf0{
 uxfg{s}hfzdf ku].

sà]nf0{b]k5 z^as/n]eg] æsà] = ltdl lsg o; /l cflQPsf 5f}<
 s]eof]<Æ
 sà]n]xft hfð}eg] ækè; d]h]la/fP;" d]f]Hofg arfpgfx] \. d]h]
 laTyfdf wgsf]घमन्ड u/]Æ z^as/n]u0f]znf0{klg ; f]w]æu0f]z, sà]nf0{
 lsg nvð]f]<Æ u0f]zn]eg] æsà]n]dnf0{lgDtf]lbP/ kðel/ vfg
 lbPgg\, logn]d]f]ckdfg u/]. To; h]lognf0{nvð]f]x"Æ
 ækðel/ vfg kf0Pg eGbðf sà]h:tf]wglnf0{nvð]g'xG5 t = wglsf]t
 dfg kf]ugk5{t = sà]nf0{gnvð . ltdl leq hfpm / cfdfl; t dfu]
 kðel/ vfpm.Æ z^as/n]u0f]znf0{; D'fP/ leq k7fP . ca eg]sà]nf0{
 cfkldf 3dG8 r9]f]yxf eof].
 sà] 3dG8 gug]प्रतिज्ञा u/l Toxfaf6 kms].

अभ्यास १

सुन र भन :

3dG8, Clif, e8L, uf", t/sf/L, e08f/

अभ्यास २

‘धनको घमण्ड’ कथा पालैपालो पढेर सुनाऊ ।

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

ug] , dpsf, l/;L, ;^a\\/, 3d08, ktlUof

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
cfof]hgf	cfb/
7f6af6	r]gf, k]0f
; Ddfg	cGg cflb hDdf u/L /fVg]7fp"
e08f/	; fg
X;†	aGbfa:t, k]Gw
3dG8	afrf, sah, c7f6
k]t1f	thS, ; yL

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ b] tfdf ; a]Gbf wgl sf]lyP <
- v_ uof]z s]f]vfh]ldf lyP <
- u_ sa]n]uof]znf0{e08f/df lsg nu]<
- 3_ uof]zn]lsg sa]nf0{vfg vfh]<
- ^a_ uof]zn]z^aS/; u s]eg]<

अभ्यास ६

पढ र लेख :

slxn\$fxl," b] f{f, l; Wofpg, shG, l/Qf] bf8fbf8, z^aS/

अभ्यास ७

अर्थ खुल्ने गरी वाक्यमा प्रयोग गर :

vfrf] df]f, lgDtf] cfZro{ cGgkft, k]t1f

अभ्यास ८ तलका भनाइलाई क्रम मिलाई लेख :

- S_ ltdl leq hfp/ cfdl; t dfu/ kbel/ vfp.
- v_ la:tf/}sa/nf0{wgsf]3dG8 r9uof].
- u_ uofznf0{vfg\$/f ykbykb}ksfPsf ; a}vfg\$/fx ; lSP .
- 3_ dh]laTyfdf wgsf]3dG8 u/].
- a_ ca t e08f/df ; a}yf\$; lsof] Psl5g kvGxf] \

अभ्यास ९ उत्तर लेख :

- S_ sa/nf0{sg s'/fsf]3dG8 lyof]<
- v_ uofz lsg sa/sxf"uPsf xg\<
- u_ uofzn]sa/sxf"u0{s\$]u/]<
- 3_ sa/ eflg\$]sf/0f s]xf]<
- a_ sa/n]s]kl|t1f u/]<

अभ्यास १० तलको भनाइ पढ र त्यसबाट तिमिले बुझेका कुरा लेख :

dh]laTyfdf wgsf]3dG8 u/].

अभ्यास ११ उदाहरण हेरी वाक्य बदल :

उदाहरण : कुबेरले मदत गरे ।
कुबेर मदत गर्छन् ।

- S_ sa/n]efhsf]cfofhgf u/].
- v_ uofzn]; a}vfg\$/f l; WofP .
- u_ z^a\$/n]uofznf0{leq k7fP .
- 3_ sa/ shfzaf6 km\$].
- a_ dh]laTyfdf wgsf]3dG8 u/].

अभ्यास १२ तिमिले जानेको एउटा कथा भन ।

art ug{c; n afgl xf]. art ugfh]; a\$flxt xG5 . o; n]xfdlnf0{
hljgdf ; kmn agfp5 . To; h]xfdln]k}f lj rf/ u/} vr{ugk5{.
; dfhsf ; a}dfg; n]art ug{; Sbgg\ wgl dfg; n]a9l art ug{
; S5g\ wgl dfg; x; ; u w}wg; DklQ xG5 t/ o:tf dfg; x;sf]
; aVof yf}]5 . w}h; f] dfg; ul/a 5g\ pglx; k}f art ug{
; Sbgg\ pglx;nf0{5fs 6fg{wfw}k5{. t/ pglx;sf nflu klg art
ug{cfj Zos 5 .

k}f vr{ubf{a8f] xf] k%ofpgk5{. cfkth] sdfPhlt ; a}vr{
u/df eljiodf bMv xg ; S5 . cfkth अशक्त, la/fdl / sdfpg g; Sg]
ePsf]cj:yfdf art u/\$f]/sd sfddf cfp5 .

sxl dfg; x;df ; f]lj rf/lj gf g}k}f vr{ug]afgl xG5 . pglx;
rf8kj{ lax] j taGw h:tf sfodf फजुल खर्च u5g\ c;nf0{b]fpg
lagf; lQdf a9l k}f vr{u5g\ of]/fdH]afgl xf0g . k}f a9l vr{u/}

dfq rf8kj{/ Jofj xfl/s sfo{; DkGg xg]xf0g . o; sf nflu t श्रद्धा
xgk5{. cfCgf]cj:yf x]] rf8kj{dgfpgk5{. lax] j taw / cGo
rf8af8df klg a9l vr{ug{xbbg .
xhdln]b; धर्म मान्यजनaf6 kfpg]cfzlj fl lsg] kf0bbg . ltxf/df lbblalxgl
u/\$f दीर्घायुsf]sfdgf dfjh lt/] kf0Gg . To:t}0b, lj d; , Nxf] f/ /
krfu'sf] /df0nf] k; ndf alrbbg . t; y{rf8kj{knhh vr{u/] xf0g,
सद्भावन]dgfpgk5{.
k}f art ug]afgl eof]eg]w]}s'/df knf0bf xG5 . cfCgf gftff/,
0i6ldqnf0{vfrf]k/\$f ahf dbt ug{; lSG5 . ; aeGbf 7hf]s'/f ; fx'; u
ऋण sf9g' kbhg . ; fx'sf]C0f ltg{g; s] slt dflg; sf]बिल्लीबाठ klg
ePsf]5 .
k}f ; lhn}u sdfpg ; lsbhg . o; sf nflu s8f kl/>d ugk5{. sl7g
kl/>d u/l sdfPsf]; DklQnf0{hfufpgk5{. k}f hfufpg'g}art ug{
xf]. k}f plrt sfddf vr{ugk5{. cfkthf0{ge0{gxg]j:t' dfq
lSGk5{. ahf/df h]bVof]cyjf c; ; fylsf]h]bVof]Toxl lSGk5{
eGg]efjgf x6fpgk5{. ; se/ o; dlxgdf olt vr{ug]/ olt hfufpg]
eGg]ofhgf u/] 'gVfdf]xG5 . o; f]u/df art ug{; lSG5 .
art ug]s'/f k}fdf dfq nfu"xbhg . ; dosf]art, ऊर्जाsf]art cflb
lj leGg s'/df nfu"xbg ; S5 . ; dosf]art ug{egsf]; dosf]; bkofu
ug{xf]. To:t}pmhf\$]art ug{egsf]pmhf\$]pkofu ug{xf].
søf}dflg; n]art u/\$f]/sdaf6 c; n sfd u/\$f 5g\ sltn]kf6l,
wf/f, k':tsfno, lj Bfno cflb vflg dbt u/\$f 5g\ xfdl klg k}f art
u/] c; n sfddf nufpg ; S5f]. c; n sfd ug]dflg; nf0{; ah]cfb/
u5g\ . art u/\$f]; DklQn]c; n sfd ug{; s]dflg; cd/ aG5 .
; dfhdf dfgdofbf a95 . o; h]; fgdlv art ug]afgl a; flNgk5{.

अभ्यास १

सुन र भन :

wfWf} >4f, knhh, a}S, COf, kl/>d, vr{czSt,
j t aGw

अभ्यास २

सच्याएर कापीमा सार :

j rt, ; Wof, k/\dfpgk5{ rf8kj, j t aGw

अभ्यास ३

तलको अंश शुद्धसँग पढेर कक्षामा सुनाऊ :

sxl dflg; x;df ; f}lj rf/lj gf g}k}f vr{ug{afgl xG5 .
pglx; rf8kj{ lax] j t aGw h:tf sfoof knhh vr{u5G\.
c;nf0{b}fpg lagfl; lQdf a9L k}f vr{u5G\ of]/fdfl]afgl
xf0g . k}f a9L vr{u/] dfq rf8kj{/ Jofj xfl/s sfo{; DkGg
xb]xf0g . o; sf nflu t rf8kj klt jf:tlj s >4f xgk5{.
cfGgf]cj:yf x]] rf8kj{ dgfpkg5{. lax] j t aGw / cGo
rf8af8df a9L vr{ug{xbg} .

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
czSt	cfb/
>4f	a\$fdsf]vr{
dfGohg	lahf]
bl3f6'	sdhf]
knhh vr{	Aofh saf]h u/] ln0g]wg
; b\efj	OGwg
COf	nfd]cfo'
laNnlaf7	c; n efj gf
prhf{	dfGgkg]JolSt

अभ्यास ५ उत्तर भन :

-s_ art ug{s:tf]afgl xf]<
-v_ s:tf dflg; sf]; ^\of yf]}xG5 <
-u_ s]gu/df eljiodf bMv xg ;S5 <
-3_ s:tf j:t'dfq lSGk5{<
-^_ art u/\$f]/sdaf6 dflg; xG s]u5G\<

અભ્યાસ ૬ ઉત્તર લેખ :

-s_ xfdln]k}f lsg lj rf/ u/7 vr{ugk5{<
-v_ ul/ax¿ lsg k}f art ug{; Stgg<
-u_ rf8kj{dgfpbf sg s'/fdf Wofg lbg'a] xG5 <
-3_ kf7cg';f/ sgsg s'/f lsgg kf0bg <
-^_ art ug{s'/f s\$df nfu"xG5 <
-r_ art u/\$f]wg s\$df nufpg ; lsg5 <

અભ્યાસ ૭ તલકા વાક્ય પદ ર ત્યસબાટ તિમીલે બુઝોકા કુરા લેખી શિક્ષકલાઈ દેખાઝ :

-s_ rf8kj {knh vr{u/} xfg, ; bej n]dgfpgk5{.

અભ્યાસ ૮ સુહાઉંદો શબ્દ છાની ખાલી ઠાઉં ભર :

-S_ _____ nf0{b0{5fs vfg w}f}k5{. -ul/a, wgl, eIdklit_
-v_ _____ ; ũ kɹ:t ; DklQ xG5 . -ul/a, wgl, dhb/_
-u_ _____ df vftf vfh k}f hDdf ul/G5 .
_____ -:j f:Yo r f\$, kx/l r f\$, a} \$
-3_ cfkneGbf ; fgfnf0{_____ lb0G5 . -ufnl, ; Ddfg, cfzlj f\$
-a_ _____ ; bnfj / pd^aun]dgr0G5 . -rf8kj,{ / f\$, a; f0, /f0

अभ्यास ९ तलको अनुच्छेद शुद्धसँग सारेर शिक्षकलाई देखाऊ :

søf}dflg; n]art u/\$f]/sdaf6 c; n sfd u/\$f 5g\ sltn]
kf6l, wf/f, k!tsfno, lj Bfno cflb vflg dbt u/\$f 5g\ xfdl
klg k}f art u/ c; n sfddf nufpg ; S5f}. c; n sfd ugI
dflg; nf0{; a}cflb/ u5g\ art u/\$f]; DklQn]c; n sfd ug{
; s]dflg; cd/ aG5 . ; dfhdf dfgdof a95 . o; }]; fg}v
art ugIafgl a; fNgk5{.

अभ्यास १० उदाहरण हेरी तलका वाक्यको ढाँचा परिवर्तन गर :

उदाहरण : उनीहरूलाई छाक टार्न धौधौ पर्छ ।

उनीहरूलाई छाक टार्न धौधौ पर्दैन ।

- s_ d; ũ k}f 5 .
- v_ ; j 0f{u?df gkfnl k9fpgxG5 .
- u_ /fhg ef0 /fd/l k95 .
- 3_ l; hgf nf\$ult ufpI5g\
- a_ dgsnf slffdf kyd xlG5g\

अभ्यास ११ तिमिले आफ्नो छरछिमेकमा फजुल खर्च गर्ने मानिस देखेका होला ।

तिनलाई फजुल खर्चबाट हुने हानिबारे सम्झाउनुपरे केके सल्लाह दिन्छौ, पाँच वाक्य लेख ।

अभ्यास १२ मानिसहरू खानेकुरा पनि फाल्ने गर्छन् । यस्ता मानिसलाई खानेकुरा बचत गर्नुपर्छ भनी सल्लाह दिनुपरे तिमि कसरी सम्झाउँछौ, लेखेर शिक्षकलाई देखाऊ ।

चम्क न चम्क नौलाख तारा
आकाशभरि होइदेऊ
आँगनबीच निस्केर हेछौं
बादल छाया छोइदेऊ ।

जूनको देश डाक हे ! तिमी
जुनेली राम्रो छायामा
शीतका आँसु पोखेर हेछौं
पग्लेर हाम्रै मायामा ।

चम्क न चम्क नौलाख तारा
आकाश सारा भर्नलाई
धरती हाम्रो सिँगारी छोड्छौं
सपनी पूरा गर्नलाई ।

झिलमिल ज्योति छर हे ! तिमी
हिमाल वारिपारिका
फूलका थुँगा कोसेली दिन्छौं
तिमीलाई हाम्रो बारीका ।

चम्क न चम्क नौलाख तारा
आकाश सिङ्गै भरिदेऊ
धरती हाम्रो उज्यालो पाछौं
किरण नौला छरिदेऊ ।

अभ्यास १

शिक्षकले 'नौलाख तारा' लयमा गाएको सुन र त्यसैअनुसार गाएर साथीलाई पनि सुनाऊ ।

अभ्यास २

तलका शब्द प्रस्टसँग उच्चारण गर :
आँगन, छाया, आकाश, उज्यालो, किरण

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :
कीरण, धर्ति, कोषेलि, तीमि, जोती, देस

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
शीत	सौगात
धरती	सपना
सपनी	पृथ्वी
थुँगा	सिङ्गो फूल
कोसेली	नयाँ
किरण	ओस
नौला	प्रकाश

अभ्यास ५

कविताका पङ्क्ति पूरा गर :

(क)

आकाशभरि होइदेऊ

बादल छाया छोइदेऊ ।

(ख) झिलमिल ज्योति छर हे ! तिमी

फूलका थुँगा कोसेली दिन्छौँ

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

चम्क

तारा

नौलाख

आकाश

देश

आँसु

पूरा

हिमाल

फूल

उज्याला

અભ્યાસ ૭

उत्तर देऊ :

(क) कवितामा केकेको वर्णन छ ?

(ख) तारालाई किन नौलाख भनिन्छ ?

(ग) जूनको देश कुन ठाउँलाई भनिन्छ ?

(घ) तारालाई किन चम्क भनेको हो ?

(ड) के भए धरती उज्यालो हुन्छ ?

(च) धरती सिँगार्ने सपना कसको छ ?

(छ) कहाँको कोसेली कसलाई दिने हो ?

અભ્યાસ ૬

तलका वाक्यका उपयुक्त ठाउँमा दायाँतर्फका मिल्दा चिह्न देऊ :

(क) तारा कहिले कहाँ चम्कन्छन्

(ख) म भाइ र बा बाहिर बसेका थियौं

(ग) आहा क्या राम्रो चन्द्रमा

(घ) रामले भन्यो आकाशमा तारा उदाए

(ड) आकाशमा असङ्ख्य ताराहरू छन्

“ ”

,

?

!

☐

અભ્યાસ ૯

तलका शब्द पढ र अर्थ बुझ :

जुन = चन्द्रमा

जुन = जो

शीत = ओस

सित = संग

परा = पर्ण

पुरा = जुठो

पारि = पल्लोतिर

पारी = पार्ने काम गरी

पट्टि = तर्फ

પટ્ટી = ઘાઉમા બાંધને ફિત્તા

अभ्यास १०

तलका खाली ठाउँमा उपयुक्त शब्द भरेर कविता पूरा गर र

पढेर सुनाऊ :

कागज काट्ने ----- त (छुरा, बन्चरो, खुकुरी)

----- गिँड्ने कैँची (मुला, मुढा, मूर्ति)

----- खेल्ने चैते बाँदर (आहाल, फुटबल, छुनुमुनु)

रूख ----- भैंसी (सुत्ने, दौडने, चढ्ने)

----- चुली पल्लोपट्टि (तराई, पहाड, हिमाल)

रूपीले ----- कोर्छ (कपाल, कागज, भित्ता)

फट्याङ्गाले हलो ----- (भाँच्छ, जोत्छ, पोत्छ)

झिँगो ----- फोर्छ (हल्ला, डल्ला, चल्ला)

अभ्यास ११

‘नौलाख तारा’ कविता कण्ठ पारेर सुनाऊ ।

अभ्यास १२

तलको कोठेपदबाट खोजेर लेख :

मु	जु	र	रा	मे	छा	प	सी
गु	म्ला	कु	लु	न्ज	सु	रे	ता
रा	इ	हु	का	ग	मा	वा	पा
म	ट	वि	ठ	ल	इ	ला	म
पा	ह	रा	मा	पा	ब	ने	पा
ल्पा	री	ट	डौँ	ने	जा	मा	कु
ली	न	व	ल	प	रा	सी	खु
भ	र	त	पु	र	पो	ख	रा

१. चराका नाम :

२. सहरका नाम :

३. जिल्लाका नाम :

१८ _____ d/1gkfnlMslf\$

æltɔln]lsg ; a}la?jfx; pvh] }of\$of}<Æ
 æ;fg}5bf t o; la?jfsf]kft o:tf]tltf]5, 7hf]ePkl5 t o; df विष
 kf]knlg]xf]ls = To; h]clxn]g}pvh] }of\$}f]x".Æ
 olb lɔlnf0{klg dflg; x;n]la?jfnf0{h:t}Joj xf/ u/]eg]To; sf]
 परिणाम s]xf]hf, eg t .Æ
 dflysf]; jfb Pp6f syfaf6 ln0Psf]xf]. syfsf]lj ifoj :t'w}}cl3sf]
 xf]. syf o:tf]5 M
 Pshgf /fhsɔf/ Hofb}उद्दण्ड / घमन्डी lyP . pgl cfkneGb 7hfsf]
 ckdfg ubf{/df0nf]dfGy]. /fhsɔf/sf]o:tf]afgln]; a}hf0{ चिन्तित
 kf]/\$f]lyof]. /fhsɔf/sf]उपद्रवblv ; a}x}fg ePsf lyP . /fhf :jod\
 klg /fhsɔf/sf rfnrngblv hgtfsf ; fd' लज्जित lyP . pgl
 /fhsɔf/sf]दुर्व्यवहारaf6 s; /l dlst kfpg ; lsG5 eGg] pkfo
 ; flr/xGy]. pgn]sɔf}k6s /fhsɔf/nf0{g; D'fPsf]klg xf0g t/
 /fhsɔf/df ; wf/ ePg . /fhsɔf/sf]चाला ; lwg]5f6 klg blvPg .
 /fhfnf0{ oxl s/fsf]lrGtn]; tfof].

/fhfsf]lrGtfsf]sf/0f a4sf]sfgdf k%of]. /fhfnf0{lk/ k/\$f]7fgl
a4n]pgnf0{8fSg k7fP . /fhfn]klg a4nf0{e0l /fhsdf/sf]; a}
वृत्तान्त ; gfP . pgl /fhsdf/sf]b]o{x/f/af/]; Gg gk/f] \eGg]rfxGy].
/fhfn]a4; u laGtl u/] æof]; d:of s; /L ; dfwfg xfhf, d t ; fx}
lrIGtt e0; s]. a4n]सान्त्वना lb}eg] æbM/L gxfpM /fhg\ /fhsdf/
cjZo klG ; lw5g\ a? pgnf0{dsxf" k7fpm .Æ

/fhf v'; l xb}b/af/lt/ kmlsP . pgn]lrGtfaf6 मुक्ति kf0g]eof]eGg]
7fg]. pgn]/fhsdf/nf0{a4sf]सन्देश klG ; gfP . a4sf]; GbZ eg]
/fhsdf/n]:jlsf/ u/].

ef]nkN6 g]/fhsdf/ a4sf cufl8 pleP . a4n]klg gl dsf la?jfsf
sxl kftx; l6k] Nofpm egl pgnf0{cfbZ lbP . pgn]klg t?Gt}
kftx; l6k] NofP . o; kl5 a4n]eg] æ/fhsdf/, ltdl Hofb}आज्ञाकारी
/x5f}ca ltdln]NofPsf kftx; rkfpM t .Æ /fhsdf/n]kftx; d\vd f

xfn]. pgl kft rkfpG yfn].
Psl5gkl5 pgn]d\ lauf/].
pgn]kftx; rkfpG g; sl
y's]. /fhsdf/nf0{ gl dsf
kftx;sf]:jfb yfx}yPg . tltfn]
ubf{pgl Psl5g /GylgP . pgnf0{
a]; /L l/; p7df]. cfGgf]l/;
नियन्त्रण ug{g; sl pgl ; a}
gl dsf la?j f pvh] ÇofSg
yfn]. cfkMn]b]y]lt gl dsf
la?jfx; pvh]pgl a4sf ; fd'
pleP .

a4n] /fhşdf/; ũ ; fŵ] æltdln] lsg gldsf ; a}la?jfxġ pvh] Çof\$şf] <Æ /fhşdf/n]hj fkmIbP, æ; Ğgxf] \; fg}5bf t o; la?j fsf] kft olt tltf] 5\7hf] ePkl5 t o; df Ij if kf] kmġg] xf] lş ¢ To; ħ] clxn] g}pvh] Çof\$şf] x".Æ

/fhşdf/sf]pQ/ ; ħkl5 a4n]eg] æ/fhşdf/, ltdl klġ clxn]gldsf ol la?j f h:t}; fgf 5f}. ltdl dflġ; xġ; ũ tltf] / dg gkg] Joj xf/ u5fĤ. olb dflġ; xġn] ltdln] la?j fnf0{u/]h:t} Joj xf/ u/]eg] To; sf] परिणाम s]xfĤhf < eg t .Æ

ol s'/f ; ħkl5 /fhşdf/ 5fufaf6 v; Ĥ:h:tf eP . pgnf0{cfkĤh] Hofb} g/fdf] sfd u/şf]/xş' eĞġnflŵof]. pgnf0{cfĞġf]ehsf]k5'tf]eof]. kl5 pgşf]afġlaşf]f c; n xb}uof]. clġ pġl ; a}dflġ; xġsf dg kg] klġ eP .

अभ्यास १

सुन र भन :

kl/0ffd, p208, ; wq, a4, ; tfpg, bJo{ xf/, j Qfgt, pkbj

अभ्यास २

‘नीमको पात’ कथा पालैपालो पढेर सुनाऊ ।

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

ÇofSof} /fh sdf/, lrGltt, la†fgt, abA

अभ्यास ४

पढ र लेख :

; fg}5bf t o; la?jfsf]kft olt tltf]5, 7hf]ePkl5 t
o; df lj if kf]kMg]xf]Is = To; h]clxn]g]pvh] ÇofS\$xf]x".

अभ्यास ५

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
lj if	afgJoxf]f
kl/0ffd	hx/
p208	7hf]x"eGg]
3dG8l	s8f :j efj sf]
lrIGtt	g/fdf] Joj xf/
pkbj	bMvt
nlHht	pkbf]
bJo{ xf/	glthf, kmn
rfnf	eg\$xf] dfGg]
b08	va/
j Qfgt	aofg
; fGTj gf	; hfo
dISt	56sf/f
; GbZ	; D `fpg] sfd
cf1fsf/l	nfhdhf]
lgoGqOf	cwlG

अभ्यास ६ उत्तर भन :

- s_ of]syf slxn\$]xf]<
- v_ /fhf lsg hgtfsf ; fd'nlHht lyP <
- u_ /fhfn]a4nf0{s]s'/f ; gfP <
- 3_ a4n]/fh\$df/nf0{s]ug{nufP <
- a_ /fh\$df/n]lsg dv lauf/]<

अभ्यास ७ तालिकाबाट वाक्य बनाऊ :

/fh\$df/sf]	afgla\$]f]f pkb] b]o]xf/ rfnrng	af6 ; a}	lbSs j fSs x]fg	ePsf lyP .
-------------	--	----------	-----------------------	------------

अभ्यास ८ वाक्यमा प्रयोग गर :

x]fg, lrGtf, gld, /fhf, 5fuf] la?j f, k5tf] eh

अभ्यास ९ उत्तर लेख :

- s_ /fh\$df/sf]:jefj s:tf]lyof]<
- v_ sg s'/fn]/fhf lrGtt lyP <
- u_ lsg a4n]/fh\$df/nf0{8fs]<
- 3_ s; /l /fh\$df/sf]afgla\$]f]f kl/j t6 eof]<
- a_ /fh\$df/n]gldsf la?jfx; lsg pv]h] knfn]<
- r_ o; syfaf6 ltdln]s]l; Sof}<

अभ्यास १० पढ, बुझ र लेख :

olb dflg; x; n]ltdln]la?j fnf0{u/]h:t}Jo]xf/ u/]eg]
To; sf]kl/Ofd s]xf]hf <

अभ्यास ११

कथा पढ र भनाइलाई क्रम मिलाई लेख :

- s_ /fhshdf/ la?j f pvh] a4sf ; fd' pleP .
- v_ /fhshdf/n]/; lgoGqOf ug{g; sl glshf la?j fx, pvh] krfn].
- u_ /fhshdf/n]glshf kft rkfp g; sl yS].
- 3_ /fhfn]/fhshdf/nf0{a4sxf" k7fP .
- a_ /fhshdf/ ; a\$ f dg kg]eP .

अभ्यास १२

तिमीले जानेको एउटा कथा लेखी कक्षामा सुनाऊ ।

अभ्यास १३

तलका गाउँखाने कथा पढ र तिनको उत्तर खोज :

- s_ xfQl l5Yof]kR5/ c8\$of] s]xf]<
- v_ gf]n]3/sf]%ofn g 9f\$ f, s]xf]<
- u_ lsGgh]nfp g gkfp g] nfpgh]bVg gkfp g] s]xf]<
- 3_ wfgl{g la; fh] b0{xftn]prfnl, s]xf]<
- a_ xg klg xf] 5g klg 5, vfh]bf klg kf0b, rfxbf klg
rfxb, s]xf]<
- r_ lx8b}5 kf0nf d}b}5, s]xf]<
- 5_ k8\$]afxg sf]; s]rGbg, s]xf]<
- h_ /a xG5 /ftf]o; sf] k rfx"whf]
khfcfhf ubfV/ sfd lbG5 7hf] s]xf]<
- em_ xl/of]/a sf]8Nn]bf0sf]k}el/ bfgf, cfVf tlvf kfgk5{
vfP/ of]vf g, s]xf]<

pQ/ M
af', 6fkL, 8af, df; , e\$Dk,
l; of]wfuf] sfqf] cla/, v' fgl

अभ्यास १४

पाँचओटा गाउँखाने कथा खोजेर कक्षामा सुनाऊ ।

lzlfs ; fyl = lj Bfylxnf0{pglxn]hfg\$ f upVfg]syf eGg nufP/ kltoff]uttfds
cEof; u/fpgxf] V /fd]ug]nf0{ofaf; l lbgxf] \

अभ्यास १५

उदाहरणमा दिइए जस्तै वाक्यहरूको ढाँचा परिवर्तन गर :

उदाहरण : केटी नेपाली पढ्छ ।

केटी नेपाली पढ्छे ।

-s_ ef0 3f", sf65 .

-v_ alxgl lj Bfno hfG5].

-u_ pm 3/ hfG5 .

-3_ 5f]f]uf0{r/fp5 .

-a_ t ult ufp5] \

-r_ t"kf7 k95; \

-5_ pm sDKo6/ l; S5].

-h_ 5f]l k95].

अभ्यास १६

तलको चित्र हेरी पाँच वाक्यमा वर्णन गर :

बागमती नदी

d afldtl gbl x". gkfndf d h:tf yk}gbl 5g\ c; gblnf0{7ls}xfhf
t/ dnf0{w}; d:of 5 . To; h]cfh d ldx;nf0{d}syf ; gfb}5'.
d}f]hGd sf7df8f\$]zj k/l 8f8fdf eof]. d Toxl 8f8fsf]sgfsfkrfaf6
plkb} v}b}7hl eP". d Toxl 8f8faf6 ; Gb/lhn, uf\$0f{ kzklt xb}
rfef/ kU5'. Toxfaf6 aUbt/f0{Dd kU5'.

d ku\$]7fpdf dflg; x;n]dnf0{a8f]cfb/ u/\$f 5g\ dflg; x; d}f]
khf u5g\ . d}f]hndf gxpg kfbf tlyoflx; w}पुण्य sdfPsf]
cgej u5g\ d}f]hn bptfnf0{r9P w}wd{xG5 eGg]lj Zjf; u5g\
d}f]lsgf/df w}dGb/x; ag\$ 5g\
kl; 4 kzkltgfysf]dGb/ d}lsgf/df 5 .

To:t}uf\$0f{ uAoZj /l, z^avdh,
krnl, 6\$'cfb

तीर्थस्थलx; d}

lsgf/df 5g\

dh]cfGgf lsgf/sf

v]af/lnf0{; w}

/l; nf]kf/\$f]

5'. d}f

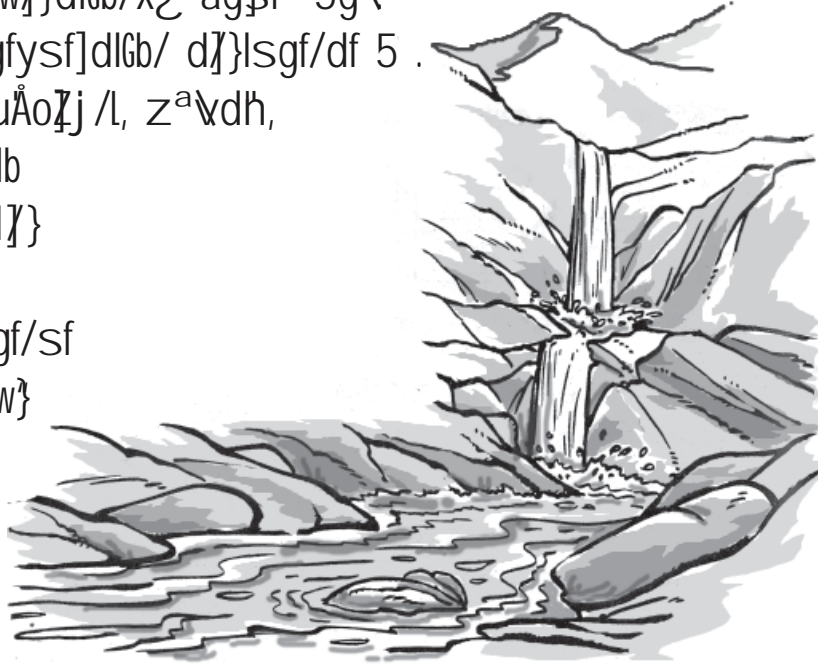
5p5psf

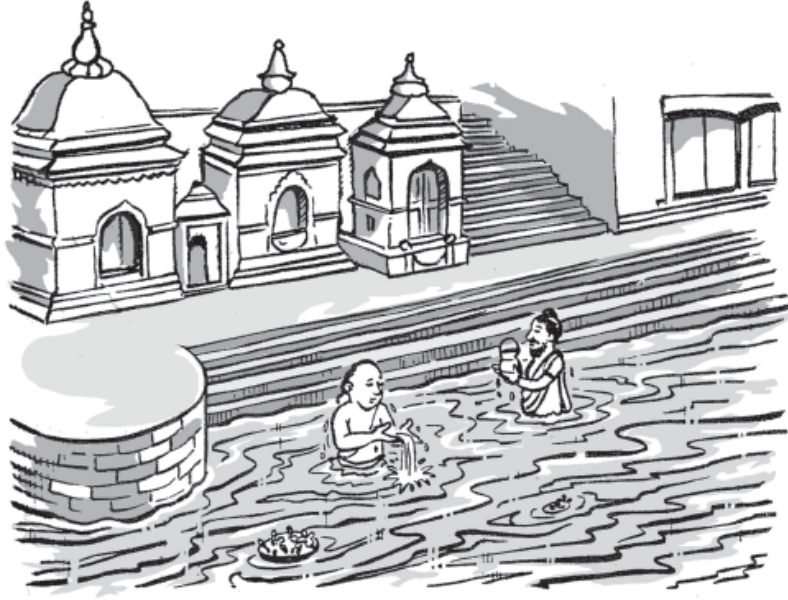
h^annf0{

हरियाली lbg

dbt u/\$f]5'. d}f]kfgldf df5f, xf, / asNnfx; /df0nf]u5g\
dflg; x; d}f]lsgf/df ag\$ 3f6x;df cf0{श्रद्ध klg u5g\ o:tf

3f6x;df kzkltsf]cfo\$6 kl; 4 5 .

Is; fgx; dnf0{v]af/ldf nul सिँचाइ u5g\ dflg; x;n]sf7df8f\$] ; Gb/lhna6 dnf0{vfgkfglsf ; kdf 3/3/df k%ofPsf 5g\ w]h; f] pBfux; n]daf6}kfgl lnPsf 5g\ ; ?; ?df d Psn}au\$]5'. sf7df8f\$]6\$' ku]k15 d; u lj i0fdtl gbl kl5 ldl; G5 . To; kl5 d 'gVhf]cfsf/sf]xG5'. dflg; x;n]ddfly cfxf]bfxf] ug{kh kl5 agfPsf 5g\ yfkfynl, aNv' / ; nf]l lhNnfsf]khrflx"dVo xg\

d ; a}hf0{; dfg Joj xf/ u5{. d}f nflu ; fgf7hf, wglul/a / दुर्जन; Hhg
; a}a/fa/ 5g\ d}f]au\$]kfgl df sg}e}efj 5g . d}f]kfgl df ; a\$]f
clwsf/ 5 .

d}f]syf leq Pp6f Joyf klg 5 . d klxn]h:tf]v';l 5g . dnf0{w} }
hgfn]x}hf u/\$f 5g\ d}]s; \$f]lauf/ u/\$f]5g tfklg ; a}dnf0{bM/
lbG5g\ d}f]au\$]f; kmf kfgl df kmfxf} ढल ld; fp5g\ ; x/el/sf]kmfxf}
d} }5ftldf lg; fl; g] u/l ykf5g\ . hxftxl" kmfxf}sf डङ्गुर vGofP/
hfG5g\ . pBfux;sf kmfxf} ddfly g}ykf/} hfG5g\ . To; }]cr}h
dfG5} ; klxn]h:tf]d}f glhs cfpb}g\ d}f]kfgl 5g klg l3gfp5g\
d}f]lgnf]/ ; kmf kfgl n}f]ePsf]5 . d}f lsgf/sf ; vx; klg sfl6Psf
5g\ d}f]au/df ; of}uf8lx; cfp/ afn}f af\$ l nfG5g\ clxn]d}f]
lsgf/ :j R5, ; kmf / xl/of] 5g . Toxf" t 7N7hf 3/x; agf0Psf
5g\

d}]dfG5}hf0{vfgkfgl lbP". sf7df8f}उपत्यकानf0{:j R5 / xl/nf]l/nf]
; x/ agfP". dlGb/x;sf nflu kljq hn lbP". v}lkftl, sf/vfgf /
; a}hf0{ kfgl lbP" t/ o; sf] ; 6}fdf d}]x}hf, अपमान / kmfxf}sf]
k':sf/ dfq kfP".

ef0alxgl xf] d}f]syf / Joyf ltdlx;n]yxf kfof}. ca d ltdlx; ; u s}l
dfU5'. d h:t}c; gbl klg kmfxf} x} }5g\ ltdlx;n]ltgnf0{/f\$g]5f}.
gblsf lsgf/df ; vx; /f]g]5f}. d}f]kfgl df kmfxf} 9n ld; fpg]5g}.
kmfxf}sf 8^aw kmfNg]5g}. dnf0{klxn]h:t}:j R5, ; kmf / निर्मल agfpg]
5f}. d h:t}c; gblnf0{ klg ltdlx;n] g}:j R5 kfgI 5f}.

अभ्यास १

सुन र भन :

k0o, tly{yn, ko6s, 8^aW, lt/:sf/, aflUdtl, :j R5

अभ्यास २

सच्याएर कापीमा सार :

kz' klt, dGlb/, ; f4, glb, l; #f0{

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
k0o	xl/ofkg
tly{yn	v/fa dfG5]
xl/ofnl	>4fn]ul/g]lkt[sfo{
>f4	cgfb/
l; r#f0	knfxf] alUg]gfnf
bhG	klj q
9n	/f;
8 ^a W	wfld\$ 7fp"
ckdfg	kxf8n]3l/Psf]7fp"
pkTosf	:j R5
lgdhn	kfgl nfpG]sfd

अभ्यास ४

तलका शब्दहरूलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

wf}] yf}]	hlt	clnslt	sDtl
slt sxl	kz:t yk}		;fx}

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ aflUdtl gblsf]hGd sxf"ePsf]xf]<
- v_ aflUdtldf /x\$ f dVo kh s\$]xg\<
- u_ ls; fgx; lsg aflUdtlsf]kfgl nfG5g\<
- 3_ dfG5]lsg aflUdtlsf]5pdf hfbGg\<
- a_ gbl ; knf /fVg s]ugk5{<

अभ्यास ६

उत्तर लेख :

- s_ afldtl gbl sgsg 7fpäf6 au\$]5 <
- v_ afldtl gblsf lsgf/df sgsg tly{ynx; 5g\<
- u_ afldtl gblaf6 sgsg s'/fdf dbt ku\$]5 <
- 3_ afldtl gblsf]lk/dsf{s]xf]<
- a_ afldtl gbln]dfu\$]f s'/fx; s\$]xg\<
- r_ afldtl gblnf0{ki/ :jR5 kfg{s]ugk5{<

अभ्यास ७

कोष्ठकबाट मिले शब्द छानी वाक्य पूरा गर :

- s_ dnf0{afns===== a9fa9l; Dd dg k5{. -äf/f, blv, n]
- v_ kfgl ===== sf/vfgfaf6 lg:s\$]f]f]f] ld; fpg'xbg .
-df, nflu, sf]
- u_ ltdl sg a; ===== r95f}< -blv, af6, df_
- 3_ ltdf]lj Bfno ===== %bfndf /a nuf0Psf]5 < -sf] nf0{
- a_ ltdl d]f ===== s]ug{; S5f}< -nflu, dfly, äf/f_

अभ्यास ८

उदाहरण हेरी तलका उत्तर आउने प्रश्न बनाऊ :

उदाहरण : तिम्रो नाम के हो ? मेरो नाम कृष्ण हो ।

-S_	<input type="text"/>	-S_	d]f]3/ hgsk'/df 5 .
-V_	<input type="text"/>	-V_	d rf/ slffdf k95'.
-U_	<input type="text"/>	-U_	d]f aäfsf]gfd /fd]j / ofbj xf].
-3_	<input type="text"/>	-3_	hgsk'/df hfgsl dlGb/ 5 .
-a_	<input type="text"/>	-a_	d hf8fsf]labfdf 3/ hf65'.

अभ्यास ९

तलका शब्दका आधारमा तिम्रो घरनजिकको नदी वा खोलाका बारेमा वर्णन गर :

gfd, dxfg, knf0bf, lj gfz

तल नेपालका कोसी, गण्डकी र कर्णाली नदीका बारेमा छोटो परिचय दिइएको छ, पढ र सोधिएका प्रश्नका उत्तर देऊ :

कोसी

sf]l gkfnsf]; aGbf 7hf]gbl xf]. of]gbl c; ; xfos gblx; ldn] ag\$]5 . ; ftcfbf gblx; ldn] ag\$]xgfn]o; nf0{; Ktsf]l klglgG5 . ; gsf]l, tfdfsf]l, bwsf]l, OGbfj tl, Inv' c?Of / tdf] ; Ktsf]lsf ; xfos gbl xg\ ol gblx; alg]Ifnf0{sf]l kbz elgG5 .

गण्डकी

u08sl ; ft gblx; ldn] ag\$]5 . ol gbl alg]Ifnf0{u08sl kbz elgG5 . lqzhl, a9l u08sl, snl u08sl, d:of, d:of, ; jl / b/f; Ktu08slsf ; xfos gbl xg\

कर्णाली

s0ffhl gkfnsf]; aGbf nfdf]gbl xf]. of]gbl klgl ; ft ; xfos gblx; ldn] ag\$]5 . xDnf s0ffhl, du's0ffhl, ; fgl e]l, 7hl e]l, ltnf, a9l uaf / ; jl o; sf ; xfos gbl xg\ ol gbl alg]Ifnf0{s0ffhl kbz elgG5 .

(अ) उत्तर देऊ :

- s_ gkfnsf]; aGbf nfdf]gbl sg xf]<
- v_ gkfnsf]; aGbf 7hf]gblsf]gfd s]xf]<
- u_ sf]l gblnf0{lsf ; Ktsf]l elgPsf]xf]<
- 3_ u08sl kbz eGgn]s]a%gk5{<
- a_ s0ffhl kbz eGgn]s]a%gk5{<
- r_ sf]l kbz eGgn]s]a%gk5{<

(आ) तालिकामा सहायक नदीका नाम लेख :

क्र.सं.	नदीका नाम		
	कोसी	गण्डकी	कर्णाली
!			
@			
#			
\$			
%			
^			
&			

अभ्यास ११ तल दिइएका खाली ठाउँमा उदाहरणमा दिइए जस्तै गरी लेख :

उदाहरण:

मेरो पानीमा ढल हुन्थ्यो । (मिसाउनु)

मेरो पानीमा ढल नमिसाए हुन्थ्यो ।

-s_ dʒf]lsgf/sf ɔv ===== xGʏof]. -sf6ɔ_

-v_ dʒf]au/af6 afnʃf ===== xGʏof]. -l ʃsg_

-u_ dʒf]kfgldf knʃf] ===== xGʏof]. -knʃNg_

-3_ dʒf]3f6df knʃf]sf 8^ɔ/ ===== xGʏof]. -ykfgʃ

-a_ dʒf]kfgldf eʃl cfxfn ===== xGʏof]. -a; fpg_

-r_ dfɔ/ a]; /l ===== xGʏof]. -xfʃsg_

अभ्यास १२ तिमी बसेको ठाउँमा कुनै नदी नाला, मन्दिर आदि फोहोर भएका होलान् । बागमती नदीले आर्जुनो पिर बताए जसरी नै तिनको वर्णन तयार पारेर शिक्षकलाई देखाऊ ।

अभ्यास १३ तिम्रो वरपरका मन्दिर, हाटबजार, मेला वा जात्रामा तिमीले देखेका राम्रा र नराम्रा कुराबारे कक्षामा छलफल गर ।

बिहेको निम्तो

-zlgaf/sf]lbg lyof]. c~hgfsf afacfdh ahf/lt/ uPsf lyP . 3/df c~hgf
PSn}ly0g\ /dž Toxf"cfP clg c~hgf; ũ s'/fsfgl ug{yfn].

/dž - gfgl, of]dxžhlsf]3/ xf]<

c~hgf - xf] s]sfdn]; fl]gePsf]xf]hf <

/dž - P, l7s}7fpdf kf]cf0P5 . d dxžhlsf]; fyl /dž,
kNnf]ufpäf6 cfPsf]x".

c~hgf - gd:sf/ sfsf = d pxf'sl 5f]l c~hgf . dfkm ugxf] \
x}sfsf, dh]tkf0{hf0{lrGg}; lsg". aaf बरोबर

tkf0{f] gfd ln0/xgxGYof].

/dž - s; /l lrGg' t ltdln]= d of gcfPsf]w]}eof]. d
cfpbf ltdl ; fx}; fgl lyof}. clg aaf vf0 t <

- c~hgf - aaf ahf/lt/ hfgēPsf]5 . cf0klg]j hf eof]. sfsf
otf a:b}u/f}g .
- /dʒ - vā Itvf{nfuʒf]5 . kfgl vj fpm g .
-c~hgf n]Ps अम्बोरा kfgl Nof0g\
- c~hgf - lngxf] \sfsf kfgl .

- /dʒ - Nofpm t -kfgl 3636 lkp5g\ cxf x Sof dHhf; ū
kfgl vf0of]. wGoj fb 5 x} gfgl .
- c~hgf - sfsfnf0{klg wGoj fb, w}lbgkl5 xfdlnf0{; D'geof].
- /dʒ - ltdl slt slffdf k95df}gfgl <
- c~hgf - d rf/ slffdf k95'.
- /dʒ - ltdf]:sh sg xf]<
- c~hgf - hgtf kfylds lj Bfno .
- /dʒ - 5f]l, aflx/ sf]l cfP h:tf]5, x] t x
- c~hgf - aaf cfpgeof]h:tf]5 .
- aaf - P, 5f]l x of] 'fhf efG; fdf nhfpm t .
- c~hgf - xj ; \aaf, kNnf]ufpāf6 /dʒ sfsf cfpgePsf]5 .

- aʔf - /dʒhl cfpgePsf]5 < v} sxf"xgkG5 <
c~hgf - ptf a:gePsf]5 .
aʔf - gd:sf/ x}ᳵ /dʒhl ᳵ
/dʒ - gd:sf/ dxʒhl ᳵ tkf0\$1 5f]l Hofb}सुशील /lx5g\
dxʒ - xfdll 5f]lsf]; ah]kʒ;f u5g\ Joj xf/ klg /fdf]
5 . cfkneGbf 7hfnf0{सत्कार ug{ ; fgfnf0{dfof ug{
h:tf s'f eGg}kbᳵ .
/dʒ - ; fRrl ᳵ 5f]l xf] \t c~hgf h:tl ᳵ
dxʒ - clg, w]j ifk15 cfpgeof]t . xfdlnf0{t la; h:tf]kf]ugeof].
/dʒ - To; f]t tkf0h]klg t la; geof]lg ᳵ tkf0{klg xfdllt/
cfpg 5f8geof].
dxʒ - s]ug]ca t klxnfsf]h:tf]kh ᳵ g}xbᳵ . tkf0{klg t
व्यस्त xgkG5 xfhf lg, s; f]<
/dʒ - Toxl t eg\$]. kh ᳵ lgsfn] tkf0\$ 3/lt/ cfp5'eGof]
ldNb}ldNbᳵ . clxn]t geᳵl gxb]eP/ dfq}cfPsf].
dxʒ - s]kʒof]To:tf]<

- /dʒ - 5f]lsf]lax]ug{nfu\$].
dxʒ - 5f]lsf]< sNkgfsf]< xᳵ slt j if\$1 e0g"x"<

- /dʒ - af0; j if\$ l e0; sl lg, o; kfln बी.ए. kf; ul/; sl .
; fgfl[tgf]hflu/ klg 5 .
- dxʒ - P = n, vā /fdfl]eof]. cfÇgf v68fdf ple05g\ sɔf]
s:tfl]5, दाइजो vfl]g]xf]ls <
- /dʒ - sɔf]लायकsf]/x\$. hf8, /S; L, r/fɔ, ; 'tl{cflb sxl
klg gvfg]/x\$. v/fa nt /xɔ5 . sg}klg s'/fnf0{
ulxl/P/ lj rf/ u/kl5 dfq}sfd ugIubfl/x\$. k9f0 klg
/fd}/x\$.
- dxʒ - clg bf0hf]lg <
- /dʒ - bf0hf]sxl klg lbggkgI= sɔfsf]; a}kl/j f/ bf0hf\$ f
lj /fM /x\$g\ ; s]cfkml]sdfpgk5{ g; s]cfkml, ũ h]
5, To; ɔf ; Gtfll ugk5{. o; f]eg]sɔfsf afah]. 'g\
sɔfn]t dnf0{sɔlafx\$ sxl lbgkbɔ egl afa\$}; fd'
elglbP . dnf0{t ; fx}/fdfl]nfluf] a%gef]dxʒhl =
- dxʒ - 5f/]lsf nflu wj}/fdfl]3/ eɔɔfpgēP5 . बधाई 5 /dʒhl =
- /dʒ - wGoj fb dxʒhl = d t tkf0kf0{निमन्त्रणा lbg cfPsf]x".
चुलैनिस्तो = ; a}hgf cfpkg5{lg =
- dxʒ - lsg gcfp'g' < cj Zo cfp5f'.
- /dʒ - n t dxʒhl, clxn]d hfG5'. cGt klg lgDtf]ug{hfgk5{.
hfpm'x}< gd:sf/ = n t 5f/]l c~hgf, hfpm'x}<
- c~hgf - xj ; \ gd:t]sfsf =
- /dʒ - gd:t] =

अभ्यास १

शिक्षकले भनेको सुन र भन :

; fx} Itvf{ dHhf, slff, ; Tsf/, km k, ; 'tl{ ; Gtfj

अभ्यास २

अञ्जना, रमेश र बुबा बनी माथिको पाठ पालैपालो पढेर सुनाउ ।

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

kflg, lj Wofno, ; l; n, aif{ j bf0

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाउ :

शब्द

अर्थ

a/fk/

; Ddfg

cDvf}f

P; Pn; lkl5 kfr j if\$}k9f0

; Zln

lgDtf]

; Tsf/

/fdf] of]o

Jo:t

k6sk6s

al=P=

/fdf] afgUoj xf/

bf0hf]

akm kL

nfos

; a}hxfgnf0{ul/g]lgDtf]

awf0{

bhxlhf0{lb0g]lrhlah

lgdGqOff

nfxfbf

rh]lgDtf]

v'; l JoSt ul/g]zAb

अभ्यास ५

उत्तर भन :

-s_ dxz / /dzalr s]; DaGw lyof]<

-v_ c~hgf s; sl 5f]l xg<

-u_ s; sf]lax]xg nfu\$}5 <

-3_ sNkgfn]slt k9\$}l 5g<

-a_ rh]lgDtf]eg\$}s]xf]<

अभ्यास ६

पढ र लेख :

; fx} nfos, Jo:t, wGoj fb, xj ; \Itvf{ zlgaf/, kNnf]

d}f]gkfnl slff\$

३७

अभ्यास ७

कोष्ठकबाट मिल्ने शब्द छानी वाक्य पूरा गर :

- s_ P vf]h\$}7fpdf kf]..... . - cf0P5, kf0P5, uf0P5 _
 -v_ aaf tkf0\$}gfd - ln0/xGYof] ln0/xgXGYof]
 ln0/xGy]_
 -u_ ltdln]t dnf0{..... . - la; \$; \Na; \$, la; \$f}
 -3_ t"sln]...... x"< - cfof}cfof]cf0; \
 -a_ xfdl /fd/l - k9b}5f}k9b}5f}k9b}5' _

अभ्यास ८

तलका शब्दको उही अर्थ लाग्ने एकएकओटा शब्द लेख :

; b{ b}, 3/, af6f] xfj f

अभ्यास ९

तालिकाबाट वाक्य बनाऊ :

ltdl pgl	w}] ; fx} lgs} v'a	; fgl 7hl	lyof}. ly0g\
-------------	-----------------------------	--------------	-----------------

अभ्यास १०

तलका प्रश्नको उत्तर लेख :

- s_ c~hgfn]/d}znf0{s; /l :j fut ul/g\<
 -v_ ; a}c~hgfsf]; /fxgf lsg u5g\<
 -u_ /d} / dx}sf]alrdf s]lj ifodf s'/fsfgl eof]<
 -3_ sNkgfsf]lax]lsg ; a\$ f nflu v'; lsf]lj ifo eof]<
 -a_ /d}zsl 5f]l; u lax]xg nfu\$}s}f]s:tf]/x\$ <

अभ्यास ११

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

s'/fsfgl, cDvf]f, efG; f, ; Tsf/, km, b, crDd, k}z:f,
 lgdGq0ff, bf0hf] ; Gtf]f, 3636

अभ्यास १२

उदाहरण हेरी बाकसबाट छानेर तल दिएका शब्दको उही अर्थ दिने दुईदुई शब्द लेख :

af,dfG5]j hf,cfdf,bx,8/5]j f,bAnf]

afa', dftf, sft/, ; do,dflg; , sdhf], lgwf] df\$ f, kfy/l ddf, tnfp, dglo, gfdb{ lktf

उदाहरण :

शब्द	उही अर्थ दिने शब्द	
	शब्द १	शब्द २
af	lktf	afa'

अभ्यास १३

तलको कुराकानी पूरा गर :

8f]df M gd:sf/ x}bfj f, lxhf]lsg :sh gcfPsf]lg ✖

bfj f M ----- .

8f]df M s:tf]eof]t j gef]h < dflg; slt lyP <

bfj f M ----- .

8f]df M dnf0{klg ; gfPsf]eP d klg hfGy]lg ✖ t/ lxhf]rflx" d]f]kh k lyPg .

bfj f M s]lyof]lxhf]ltdf]3/df <

8f]df M ----- .

bfj f M s:tf]eof]t bfh\$flax]<

8f]df M ----- .

bfj f M d slffdf uP/ v]lg cfp5'x}✖

8f]df M ----- .

lzlfs ; fyl ✖ o; /l ; jfb k'f ug]cEof; u/fpb] l] Bfylhf0{c," rflx," lg h:tf y]f]/gd:t]gd:sf/, xh/, wGoj fb, dfkmugxf] \,lfd] ugxf]hf, s[kof, xj ; \h:tf zAb÷zAbfj nl kpf] ug{klg l; sfpgxf] \

निमन्त्रणा पत्र

>ldfg\>ldtl÷; >l ----- sf ; dlkdf

xfdll cfoldtl ; kql sNkgf l3ld/\$f] ljj fx ; bzg gpkfg\$
lr/~hljl ; kq Zofd gpkfg] ũ xg]ePsfnpSt cj ; /df ox\$sf]
pkl:ylt kfyglo 5 .

विवाह कार्यक्रम

ldlt @)^.^!.!@%
; do M laxfg (ah]
:yfg M zflGtgu/, ´fkf

प्रार्थी

dxz l3ld/]
/flwsf l3ld/]

-s_ s; sf]ljj fx sf] ũ xb}5 <

-v_ 5f]lsf afacdfsf]gfd s\$]xf]<

-u_ ; kq / ; kql eg\$]s]xf]<

-3_ ljj fx sfo]nd slxn]xf]<

-a_ lr/~hljl, pkl:ylt, kfyglo / kfyL{zAbsf]cy{s\$]xf]<

माथिको निमन्त्रणा पत्र हेरी तिम्रो दाजु, दिदी वा गाउँका कसैको विवाहका लागि निमन्त्रणा पत्र तयार पार ।

दाजुभाइ र बूढाबा

ufkfn / lj dn ; fg}5bf pglx;sf abfcfdf बित्तुeof]. pglx;sf नातागोता
sfxl lyPgg\ aafn]5f8] uPsf]; DklQ vfbfa:bf ; lsg nfluof]. 3/df
cfDbfgl gePkl5 Psfxf]vr{slt lbg; Dd rNYof] ; fxsf] COfn]klg
sltGhjh भरथेग xGYof] Pslbg t loglx;n] 3/, v]af/l cflb ; a}
; fxsf]lhDdf nuf0{ufp"g}5f8gk%of].

ol bfhef0 cfCgf]जीविका चलाउन sfdsf]vfhlldf ufpufp"8Ng yfn].
loglx;n]e]hlt ; a}dflg; ; u sfdsf nflu अनुरोध u/]. s; æf6 klg
sfd kfpq ; sgg\tfklg loglx;n]sfd kf0g]cf; eg]5f8gg\
sfdsf]vfhl]s}; nl; nfd af6fdf Pshgf el/of; u loglx;sf]e] eof].
loglx;n]el/of; u ; f]wxfn] æbf0, xfdlnf0{sg}sfd lbgxG5 ls <
el/ofn]lgwf/sf]gfDnf]x6fP/ तोक्मादfly 9fs/ c8æfpb}eGof] æef0,
ltdlx;n]slxNo}9fs/ af\$ \$f 5f}<Æ
æcx," xfdln]slxNo}klg 9fs/ af\$ \$f 5g]Æ bj }bfhef0n]Ps};j /df eg].
el/ofn]kl/ pglx;lt/ g}kms] eGof] æTo; f]eP ltdlnf0{lbg]d; u sg}
sfd 5g]Æ

of]; g[kl5 a9faf]eg] æP, ToIt hfaf]s'/fdf lsg lrgtf lng]æ lx8 d
ltdlx;nf0{ldNg]sfd lbG5'. d; ü v]af/l kþ:t 5 t/ d]f sfxl
5gg\ d ltdlx;nf0{5f]fh:t]u/l /fvfhf . ltdlx;n]v]af/ldf sfd

ug{ v]lkftlsf] sfd d
l; sf0lbphf .Æ
uf]kfn / l]dn sfd kf0g]e0of]
eGg] s'/fn] b^a k/] .
pglx; a9fsf] 3/df u0{
v]lkftlsf] sfd ug{tof/ eP .
a9fn]cf]Gg]v]af/l ; a}b]yP .
ol bfh'ef0n] v]lkftlsf
sfd s'fx; la:tf/]; Sb}uP . s]l
; dokl5 v]af/ldf k}t cGg
knNof] . of] b]y] a9f Hofb}v';l
eP . bfh'ef0 klG v';l; fy sfd
ug{yfn] .

Pslbg a]h'slkv a9fn]b] }bfh'ef0nf0{8fs] . pglx; klG s]sf/0fn]
8flsPsf]xf]hf eGb}a9fsf glhs ku] . a9fn]eg] æx] afa'xf]Itldx; b]v

d Hofb}v';l 5' . Itldx; sf]ldxg]n]v]af/ldf
cGg bf]a/}ePsf]5 . d]h]Itldx; sf]gfddf
a}Sdf vftf vf]nlbPsf]
5' . Itldx; b]f]gfddf art vftf 5 .
a}Sdf hDdf u/]f]भौचर / चेकबुक klG
oxl"5 . k9 t, a}Ssf]ef]/df s]/x] <Æ

ufkfnn]crDd dfGb}a9fsf xftaf6 a9\$ ef/ Inof]/ k9df]. a9\$
 ef/ k9kl5 ufkfnn]a9flt/ x9of]. a9fn]kl/ eGg yfn]ætdf]vftfdf
 kGw|xhf/ ?lkof"5 . o; ?lkofh]ltdl Jofkf/ ug{; S5f}of cGt hluuf
 lsgl v}lkftl klG ug{; S5f}. of] r\$as /fv . o; af6 ltdlx; n]
 k/\$f j}hfdf k}f l`Sg ; S5f}.Æ olt egkl5 a9fn]r\$as klG lbP .
 a9fn]cfkkl}t u/\$f]df of ; D`l bj}bfh'ef0sf tkfaf6 आभार hgfpb}
 lj dnn] eGof] æaf, tkf0h] bMv k/\$f j}hf dbt ug'eof]. xfdlnf0{
 5f]fh:t}df of ug'eof]. xfdl tkf0\$] of] pksf/ slxNo}la; Gg}. xfdl
 tkf0hf0{5f8} klG slxNo}hfbg}.Æ

loglx; st}ghfpmg eGg]rfxgf a9fsf]klG lyof]. a9fn]eg]ætdlx; st}
 hfgkb}. ltdlx; d; u}

a; . of] v}af/l ; a}
 ltdlx; s}xf]. dh] t
 ltdlx; nf0{ hfRg kf]
 o; f]eg\$].Æ

a9fsf cf'vdf cf" '
 l6nlknfP . To; lbgblv
 bj}bfh'ef0 a9faf; u}
 cfgGbn]a;].

अभ्यास १

सुन र भन :

gftfuf]f, 3/, v]af/L, tf\$df, 3f", ylst, cgxf/, a9f

अभ्यास २

‘दाजुभाइ र बूढाबा’ कथा पालैपालो पढेर सुनाऊ ।

अभ्यास ३

सच्याएर सार :

cg'/fb, ef0{ a9f af, ?køf, l6nklInfo

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
laTg'	; /; xof]u
gftfuf]f	0i6ldq
e/y]u	dg{
hl]j sf rnfpg'	lj gfsfd 3Dg'
cg'/fb	cfux, laGtl
tf\$df	r]f]fn]ag\$]f]8f\$]f]h:t}; fwg
9fs/	lgj f{x ug{
esf/f]	a}Saf6 k}f l`Sg]kq
ef]fl/g'	9fs/ c8xfpg]n6Xl
ef]r/	a}Sdf ?lkof"hdDf ug]kq
r\$as	uf0[:t\$]f]dndq
cfef/	wGoj fb, j]ft 1 tf

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ bfh' / ef0sf]gfd s\$]lyof]<
- v_ el/ofn]bfhef0nf0{s]eGof]<
- u_ esf/f]; f]g{hfGb5f}eg] s; n]eGof]<
- 3_ lj dnn]lsg a9fnf0{cfef/ JoSt u%of]<
- a_ a9fsf cfvdf lsg cf", 'l6nlknfP <

अभ्यास ६

वाक्यमा प्रयोग गर :

cfD bfgl, COf, ; fx' el/of, uf7fnf] efr/, r\$as, a}S

अभ्यास ७

उत्तर लेख :

- s_ bfhēf0n]lsg ufp"5f8\$ f xg\<
- v_ loglx; n]s - s; ; ū sfd dfu]<
- u_ bfhēf0 lg/fz xg\$ f]sf/of s]xf]<
- 3_ a9fn]s]sfd ug{l; sfP <
- a_ lsg a9fn]bfhēf0nf0{cfk} ū /fv]<

अभ्यास ८

उदाहरणमा दिए जस्तै शब्दको रूप परिवर्तन गर :

nV5'	n]y]	nVg]5'
u5{	-----	-----
xG5'	-----	-----
vfG5'	-----	-----
cfp5	-----	-----
ufp5	-----	-----

अभ्यास ९

तालिकाबाट वाक्य बनाऊ :

ltdlx;	lsg	ylst lrIGtt Jolyt nlHht xlif	5f}<
--------	-----	--	------

अभ्यास १०

तलको उदाहरण हेरी वाक्य ढाँचामा परिवर्तन गर :

उदाहरण :

ultfn]kth -l6kg' dfnf plgg\
ultfn]kth l6kl dfnf plgg\
ultfn]kth l6k] dfnf plgg\
-s_ d sfd -; Sg' kms5' .
-v_ pgl 3/ -klg' cfp5g\
-u_ ltdl lj Bfnodf -k9g' cfpm .
-3_ 3/df aaf; u -; flg' hfp .
-a_ k; naf6 sfl -lsGg' Nofpm .

अभ्यास ११

तलको चुट्किला पढ र तिमी पनि आफूले जानेका चुट्किला
कक्षामा सुनाऊ :

efllofbo kfylds lj Bfnodf klxnf]3G6ldf gkfnl k9fpg]
lzlf s k:geof]/ eGgeof] ætldlx; ; a abdf; * /fd/l
k9g' . ; anf0{d ; hfo lbG5' .Æ bf] fl] 3G6ldf c^au^hl
k9fpg]lzlf s k:geof]/ c^au^hld}ufnl ugeof] . t] fl]
3G6ldf uloft k9fpg]lzlf s k:gf; fy Pp6f lj Bfylh]eGof]
æu? * gkfnl k9fpg]lzlf sn]gkfnldf ufnl ugeof] c^au^hl
k9fpg]lzlf sn]c^au^hldf ufnl ugeof] tkf0{uloftdf ufnl
ugxf] \g *Æ uloft lzlf sn]tIsfn eGgeof] ætlg g t]
sf, afx|; Qf0; s/f u5{\lsug ugk%of]ufnl *Æ

lzlf s ; fyl * lj Bfylx;nf0{pglx;n]hfg] gsf lj leGg r6\snf eGg nuf0{
kltofl]ut; d] u/fpg]ugxf] \

sg}klg khf{sdhf} gePsf]यन्त्र /fdf] dflgG5 . OlGhg alnof]eof]eg]]l6sfp xG5 . z/L/ :j :Yo eof]eg]xhdl lg/f]l, hf'ul/nf Pj d\दीर्घायु xG5f}. kf]]6s vfg\$%f, उपयुक्त a; f0, lx8f0, cfj Zos dfqfdf परिश्रम / cf/fdn]z/L/nf0{:j :y /fVg dbt u5{. :j :y lsl; dn] जीवन latfpg ; knf0sf] dx[Ej k0f{:yfg 5 . xfdl]]j /k/sf]xfj fn]kz:t knf}xf], whf] wj'f"cfib p8fP/ NofPsf]xG5 . o:tf] knf}xf] xfdl]] 5fnf / nufdf k5{. knf}xf]af6 ljleGg /f] nfluG ; S5g\ . xfdl]]z/L/nf0{knf}xf]af6 arfpg a/fa/ g'xfpg' / ; knf nufsf]k0f] ug{h?/l xG5 . o; s'/fnf0{:j :y afgla}xf]fs} ; kdf lngk5{.

xfdl]]z/L/ / nuf ; knf /fv] kUbb, bft klg lbgx"df%g] ug{k5{. skfn sf]a/fa/ g^a sf6g]afgl a; fNgk5{. z/L/nf0{:j :y /fVg cf/fd ug{cyj f ; Tg'klg TolQs}h?/l xG5 . xfdl ; tkl5 z/L/nf0{cf/fd xG5 . z/L/df gof" zlst / hf'ul/ cfp5, lj Bfylh]klg 7ls ; dodf ; Tg]/ p7g]afgl a; fNgk5{. knf / ; Tg]eGbdf l; /s j f cf]g]dv}5f]kg]u/L ; Tg'xbg . dv 5f]kl ; Tgfn]xhdl :j R5 xfj f lngaf6 वञ्चित xG5f}.

xfdl]]z/L/n]lbgel/ kz:t sfd ug{k5{. laxfg p7g]v g; t} Dd]z/L/ ; lj p /xG5 .

z/l/nf0{kl't{hf]agfpg व्यायामsf]cfj Zostf k5{
 Jofofdāf/f z/l/nf0{:j:y agf0G5 . Jofofd ugfh]
 xfdl मांसपेशीx ८ शिथिल xg kfpb0g\ xfdl 3/d}
 a; 7 xftv60fsf ljleG s; /tx ८ ug{: S5f}.
 sfd ugIzlst kfpz/l/nf0{vfg\$/f rflxG5 .
 vfg\$/fn]xfdl]z/l/sf]lj sf; u5{. z/l/nf0{
 cfj Zos zlst lbG5 / ljleG /f]af6
 ; /lff u5{. To; hf]vfg\$/fsf]; xl 5gf0 ug{/
 vfg]tl/sdf ; ts{xg'h?/l 5 . knfxf], l'uf
 eGs\$; , 8un\$ vfgf vfg'eg\$]
 /f]unf0{lgDTofpg' xf]. xfdln]:j R5, ; knf /
 kfl]; nf vfg\$/f vfgk5{. vfg\$/f vfg]eGb0f
 ahf/df kf0g]dxuf vfg\$/f vfgk5{eGg]xf0g .
 xfdl af/ldf ; w}knlg]; fukft, kmkthn]xfdl]
 cfj Zostf kl't{ug{: S5g\ ; a0Gbf 7hf]s/f t
 :j:y /xg]afglsf]lj sf; xf]. :j:y z/l/df g}
 :j:y lj rf/ xG5 . xfdl]:j:y afgldf z/l/sf]
 नियमित ; knf0, :j:ys/ vfg\$/fsf]k0f]u
 k5G\ blgs Jofofd, cf/fd Pjd\j:y
 jftfj /0f klg TolQs}cfj Zos s'f xg\
 :j:y z/l/ dflg; sf]cdNo wg xf].
 o; sf]; /lff ug{xfdln]c; n afgl
 ckgfpgk5{. c; n afgl cfkthd dfq
 xf0g, cf0gf 3/kl/jf/df klg xg'
 cfj Zos 5 . vf; u/l ef0alxglnf0{:j:y /xg l; sfpkgk5{.

अभ्यास १

सुन र भन :

khf{oGq, OlGhg, :j f:Yo, hf'ul/nf, bl3f6', cfj Zos, kl/>d,
pkoSt, kẏ:t, :j R5, jl~rt, Jofofd, lgDTofpg', cdNo

अभ्यास २

शुद्ध पारेर कापीमा सार :

kof'ul, t]h] cfj z\$, ugk5{kz{t, ; f]y, l'uf," khltnf]
; t\$, lx8f0

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
oGq	lhGbul
bl3f6'	ldlxg]
pkoSt	nfd]cfo'
kl/>d	; xfp]bnf]
hlj g	d]]; g
jl~rt	df; 5f nfhf
Jofofd	yfs\$]f]
df;+kẏl	cnu
lzlyn	; w}
lgoldt	s; /t

अभ्यास ४

उत्तर भन :

- s_ s; /l bl3f6' xg ; lsG5 <
- v_ xfj fn]s]p8fP/ NofPsf]xG5 <
- u_ lsg af/Daf/ gxfpkg5{<
- 3_ s:tf]afglsf]lj sf; ugk5{<
- a_ z/l/nf0{khltnf]agfpg s\$]cfj Zostf k5{<
- r_ :j:y afgldf s\$]k5g\<

अभ्यास ५

शिक्षकले भनेको सुनेर लेख :

lZlfs ;fyl ▯>ltñÿgsf nflu tn lb0P h:tf zAbx; ;gfp/ lj Bfyl;nf0{
;øSt clf/ ePsf zAbx;sf]>ltñÿgsf]cEof; u/fpgkf] \

khf{ :j :Yo, pkoSt, kl/>d, kẏ:t, køfÿ, j|~rt, JolStut,
; ~rfng, jftfj /0f, lgDTofpg'

अभ्यास ६

ठीक बेठीक छुट्याऊ :

-s_ xfdln]bft xktfsf]Psk6s df%gk5{.

-v_ cfÿgh]dv 5fk; ;Ig]afgl /fdl]xf].

-u_ xfdl]z/L/nf0{kmttf]agfpg Jofofdsf]cfj Zostf kb5 .

-3_ vfg\$/fn]xfdln]z/L/nf0{cfj Zos zlst lbG5 .

-a_ c:j:y z/L/df :j:y lj rf/ xG5 .

अभ्यास ७

वाक्यमा प्रयोग गर :

hfû/, s; /t, :j:ys/, ;/lff, ;lj p, jftfj /0f

अभ्यास ८

उत्तर लेख :

-s_ xfdl]z/L/nf0{kmttf]af6 arfpg s\$]ugk5{<

-v_ z/L/df gof"zlst / hfû/ Nofpg s]ugk5{<

-u_ z/L/ :j:y /xgfn]xfdlnf0{s]kmtbf xG5 <

-3_ xfdl]z/L/df vfg\$/fn]sgsg sfd u5{<

अभ्यास ९

उदाहरणमा दिइए झैं तालिकामा भएका वाक्यलाई बदल :

xs{kf7 k95 . ; l/tf ult ufpl5g\ 8f]df snd lslG5g\ /fdflzif bu5g\ t[0ff lj Bfno hfG5]. xl/z/0f esG8f]v]5 .	xs{kf7 k95}5 . _____ _____ _____ _____ _____	xs[h]kf7 k9\$]5 . _____ _____ _____ _____ _____
--	---	--

अभ्यास १०

‘क’ समूहमा दिइएका धेरै शब्दहरूलाई ‘ख’ समूहमा दिइएका एउटै शब्दसँग जोडा मिलाई कापीमा सार :

‘क’

wj}hfU/ ePsf]
; fukftdfq vfg]
c;sf]e/ gkg]
slxNo}gdg]
lax]ePsf]
dfjh ug{g; lsg]
klg sl7g xg]
cfCgf]bzeGbf aflx/sf]
kfpg sl7g j:t'
nfd]kR5/ ePsf]

‘ख’

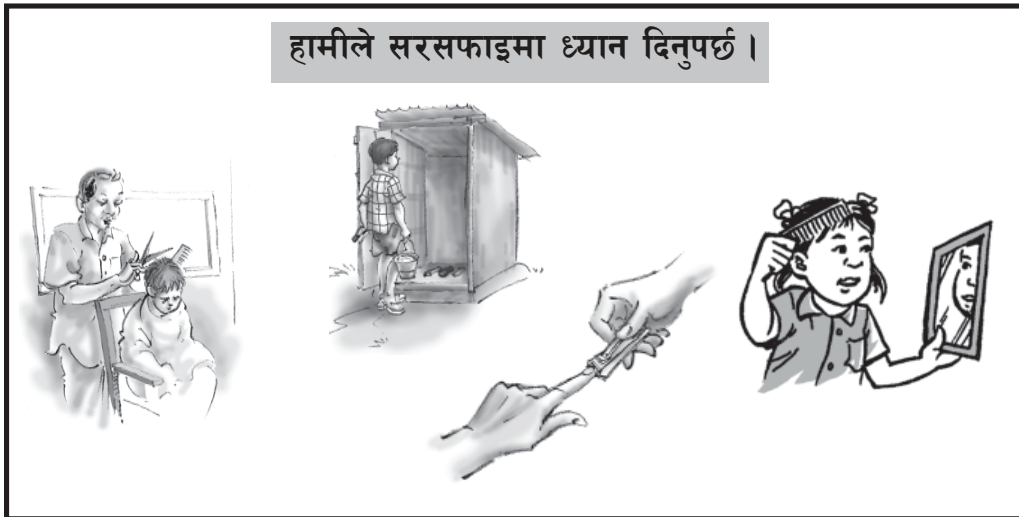
bhE
lj bzl
buE
nfdkR5k
cgdfjh
cd/
:j fj nDal
zfsxf/L
hfU/nf]
lj j flxt

अभ्यास ११

तिमी आफ्नो शरीरलाई स्वस्थ राख्न केके गर्छौ, बताऊ ।

अभ्यास १२

तलको पोस्टर हेर र तिमिले देखेका कुरा बताऊ :

बुबाको चिठी

Kof/l 5f7L,

kf7/f

zè cfzlj fl ✖

@)^^.*.@%

d ; 6r}5'. cfzf 5, ltdlx; ; ahf0{cfgGb}xfhf .

cl:t d cf/fd; fy kf7/f ku7. ltdln]lx89]j hfdf kf7/f ku7 Toxf\$]f

af/df n7g"eg\$ll lyof}. d oxf\$ af/df s7l s'/f n7b}5'. kf7/f Hofb}

रमणीय 7fp"/x5 . d7f]sfofnoaf6 xl/of h^aun, kxf8 / df5fkR5

lxdnfsf]b7o /fd/l b7vG5 . oxf\$ k7j ftn / a7gf; tfn x7{/ 8^auf

r9l सयर ug{cf]w /df0nf]xG5 . पर्यटकx; oxf\$]kf]s[ts सौन्दर्य b7y7

मुग्ध xG5g\ . oxf" kftfn] 5fuf] / dx7b7krf x7{dfg; x; cfp5g\.

oxf" tfnj f/fxl, lj 6Woj fl; gl / a⁴ lj xf/ klg 5g\ . w77h; f]

; 8sx; कालोपत्र ul/Psf 5g\ . oftfoftsf ; fwgdf a; /

6dfS; lx; k7:t rN5g\ . oxf"lj dfg:yn klg ePsf]6f9f6f9faf6

cfpg]lj b77lx; sf]hd36 e0/xG5 .

oxf\$]; 7l gbl x7f{dg}^; ^axG5 . lsgeg]of]gbl w7}tn ulxl/P/

au\$]f] 5 . oxf\$ c; w7}dx7j k0f{s'fx; x7{EofPsf] 57 . gof"

s'fx; b7y7eg]cj Zo n7g]5'.

ltdf]k9f0 s:tf]5 < k9f0df c^ Wofg lbg". cdf / ef0alxglnf0{

d7f]cfzlj fl; ; gf0lbg". ltdl klg t cf7gf]lj Bfnoaf6 z7fs e00fdf

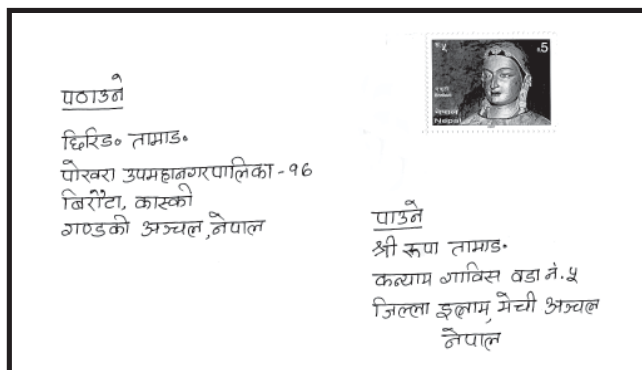
uPsl lyof}. ltdln]Toxf"b7y7sf s'fx; kqdf n7g".

c; kl5 n7yh.

ltdlnf0{df of ug7aaf

l5l/^a tdfd^a

खामको नमुना

अभ्यास १

छिरिङ तामाङले लेखेको चिठी पढेर कक्षामा सुनाउ ।

अभ्यास २

सच्याएर कापीमा सार :

cf/zj f6, kof/l5f7L, lx8g] df5fk5] edg

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाउ :

शब्द	अर्थ
/d0flo	lkr ul/Psf]kSsl af6f]
; o/	b7zlj b7z 3Dg] dflg;
ko6s	; Gb/tf
; f6bo{	/df0nf]
dUw	dSv, dflxt
sfnfkq	ofqf

अभ्यास ४

वाक्यमा प्रयोग गर :

Kof/L, cf/zlj f6, ; Gr} cfgGb} Wofg, cf/fd, Hofb} /fd7L,
k7z:t, em^a, cj Zo, c7

अभ्यास ५

उत्तर लेख :

- s_ kfy/fdf xg[kg{s/fx; s\$]/x\$g\<
- v_ lsg lj bzl ko6sx; kfy/f ku[kl5 dUw xG5g\<
- u_ kfy/fdf s\$:tf oftoftsf ; fwg kf0G5g\<
- 3_ dflysf]lr7l s]lj ifodf n\VPsf]5 <
- a_ lj bzl x;sf nflu kfy/fdf s\$]; lj wf 5 <
- r_ lr7ldf aafn]5f]lnf0{s\$]ug{eg\$ 5g\<

अभ्यास ६

तलको चिठी पूरा गरेर शिक्षकलाई देखाऊ :

sGofd, Onfd
@)^^.(!%

khglo aaf,

; fb/ k0ffd .

xfdl oxf"; a}; Gr}5f}. tkf0\$]kq lxhf]dfq kfP". kq k9nf xfdl ; a}
v'; l eof}. ef0alxgl klg /dfP .

=====

=====

=====

d]h]xhdl]ed0faf/]n\vxfn]. csf]xktf xfdl]slj tf j frg kltofi]utf 5 .
To; sf af/df klg d n\vg]g}5'. Toxf\$ /df0nf va/sf ; fydf knf0fx;
klg k7f0lbgxf]hf .
c; kl5 n\vg]5'.

tkf0\$l Kof/l 5f]l

sIf \$, /f]h g#=====

अभ्यास ७

आर्ुनो विद्यालयको वर्णन गरेर तिम्रो साथीलाई चिठी लेख ।

अभ्यास ८

पढ र बुझ :

चिठी लेख्दा ख्याल गर्नुपर्ने कुराहरू

मानिस	सम्बोधन	अभिवादन	समाप्ति
cfkñeGbf 7hf] eP	kño, cfb/0flo	9fñ, gd:t] gd:sf/, k0ffd	cf1fsf/L, kof/f]
cfkñ /xsf]eP	lkø, kof/f] :gxl, ;fyl	gd:t] ; D`gf	:gxl, ldq, pxl
cfkñeGbf sfG5f]j f ; fgf] eP	lkø, lr/~hlj l afa', gfgl	cfzlj fñ, zèflzif, dfof	enf]rfxg] zèlrGts, dfof ugI

अभ्यास ९

एउटा बाक्लो कागजमा पुराना टिकटहरू टाँस र त्यसको मुनि टिकटमा भएका चित्रको विषय, साल र मूल्य लेख । यो कागज कक्षामा साथीहरू र शिक्षकलाई देखाऊ ।

lzlfs ; fyl ð of]cEof; kl/of]hgf sfo\$ f ÷ kdf /flvPsf]xf]. o; }u/L lr7l
nVg] vfd agfpg nufpg]h:tf sfo{klg u/fpg ; lsG5 .

अभ्यास १०

चिठी लेख्दा तलका कुराहरू कहाँकहाँ लेखिन्छन्, साथीहरूसँग

छलफल गर :

-!_ 7fp\$]gfd

-@_ ldlt

-#_ ; Daf]yg

-\$_ clej fbg

-%_ cfkñ]nVg rfx\$ f s/f

-^_ ; dflkt

आमा

- l; l4r/0f >7

cfd f ¼ ltdl hGd lbg]dnf0{
cfd f ¼ ltdl kf0f lbg]dnf0{
cfd f ¼ ltdl af0, d kln To; sf]
xf]bfg ltd}hlt h]5 d7f].

cfd f ¼ 5 ltdf]महिमा अपार
सिद्धिन्त ufP klg बारबार
हर्दम axf0sg k0wf/f
lbG50f}dnf0{sltsf]सहारा .

असङ्ख्य ltdf]u0fsf]lgldQ
s7l s7f 50 lbg]daf6
; 7f/ of]hlQ ; hfpg]5'
सपूत ltdf]sxnfg]5'.

lalu/x7f]d agf0lbG5'
सारा ?g7hf0{x', f0lbG5'
1fgl e0{gfd sdf0{pRr
aGg]5'ltdf]d सुयोग्य kq .

अभ्यास १

‘आमा’ कविता शिक्षकले गाएको सुन र साथीलाई पनि गाएर सुनाऊ ।

अभ्यास २

तलका शब्द प्रस्टसँग उच्चारण गर :

kʰɔf, afɔ, xɔɖ, kɔwɪf/f, c; aʋo, uɔf, 1fgl, kɔ

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

tldl, kɔ, kʰg, To:sf] lɪD/f] c; ʋo

अभ्यास ४

शब्दको अर्थ खोजेर जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
dlxdf	k6sk6s
ckf/	; lSGg
l; l4Gg	u0fufg, dxEj
af/af/	kf/ kf0g; Sg'
xɔɖ	; xofɪ
; xf/f	cgluGtl
c; aʋo	; w}
; k't	; a}
; f/f	c; n 5fʃf]
; bɪ]o	u0fj fg\

अभ्यास ५

कविताका पङ्क्ति पूरा गर :

-S_ cfdɪ Ɂ lɪdl afɔ, -----
xf]bfg lɪd}hɪt h]5 dʃf].

-V_ -----
l; l4Gg ufP klg af/af/

lbG5ɔf}dnf0{sɪtsf]; xf/f .

अभ्यास ६

उत्तर भन :

- S_ xfdlnf0{hGd lbg]sf]xg\<
- V_ cfdf afb xg\eg]xhdl s]xf}<
- u_ cdfn]s]axfpl5g\<
- 3_ s; sf]dlxdf ckf/ 5 <
- a_ s]ufP/ l; l4Gg <

अभ्यास ७

बेठीक भए सच्याएर सार :

- S_ cdfsf]u0fufg ufP/ l; l4G5 .
- V_ xfdlnf0{cdfsf]; xf/f rflxGg .
- u_ cdfsf]u0f c; ^aVo xG5 .
- 3_ ; kt' sxnfpG ; #f/nf0{laufgk5{.

अभ्यास ८

तलका शब्दमा ठीक ठाउँमा शिरबिन्दु (:) राखेर सार :

; ; f/, CZ, x; , ; jfb

अभ्यास ९

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

kf0f, afb, ; #f/, 1fgl, ckf/, c; ^aVo

अभ्यास १०

तलको पङ्क्तिको अर्थ बताऊ :

cdfd = ltdl afb, d kth To; sf]

अभ्यास ११

उत्तर लेख :

- S_ cdfsf]dlxdf lsg 7hf]5 <
- V_ ; bf0o kb xg s]ugk5{<
- u_ cdfn]s; /l ; xf/f lbG5g\<
- 3_ cdfsf]u0f ltg{xfdl]s:tf]eP/ b]fpgk5{<
- a_ cdfnf0{afb / xfdlnf0{kth lsg elgPsf]xf]<

अभ्यास १२

बाबुका महिमाको बारेमा पाँच वाक्य लेख ।

बजा लौरी डाड्डुड

lbnaxfb/ cfÇgf] ´k8ldf /dfP/}a; \$f]lyof]. n\$df p; sf]yf]}af/l
lyof]. Toxl af/ldf ds} sf]cf]b nufpYof]/ hgtg cfÇgf]जीविका
rnfpYof]. pm phofnf]ePkl5 af/ldf hfGYof]/ cWof/f]ePkl5 kmsYof].
Pslbg lbnaxfb/ ds}5g{cfÇgf]af/lit/ nfluof]. p; ; u vfhsf nflu
sf]fsf]/f]l lyof]. lbp'f]t/ pm vfhf vfg Pp6f 2 vsf]5fodf a:of].
p; n]/f]lsf]kf\$]kmsf]/ Ps l9sf]gg / Ps l98l v' f]l klg l´Sof].
Pp6f /f]lnf0{; ft 6]f kfYof]. /f]lsf 6]f x; uGb}eGg yfNof] æPs
vfpm b0{vfpm' tlg vfpm' rf/ vfpm' kfr vfpm' 5 vfpm'ls ; ftcf}b
vfpm' .Æ ; æf]un]pm a; \$f] 2 vdlg 7hf]cf}f/ /x\$. Toxf"/flf; sf
; fthgf aRrfx; a:bf /x\$g\ lbnaxfb/n]; ftcf}b}vfpm'eg\$]; g]
/flf; 8/fof]/ eGg yfNof] ægvf dgSv]gvf, d]f afnsx; gvf . thf0{
lv/kfs ताउली lbp'f .Æ olt eGb}/flf; n]lbnaxfb/nf0{lv/kfs tfpnl lbof].

lv/kfs tfpnl lnP/ lbnaxfb/
cfÇgf] 3/ kmsf]. p; sl ktk"
3/df cfPsl /lx5g\ . ktk'f]x"
5Rrl / nf]l :j efj sl ly0g\ .
ultnf]; fdfg bYof]ls df0taf6
n'sfP/ cfÇgf] 3/lt/ k%ofplyg\
a]h'slkv lbnaxfb/n] lv/kfs
tfpnl sf]k/Llff ug]lj rf/ uYof].
cfk]kcufl8 tfpnl /fvl 'lv/kfs
tfpnl' eGof]. ; fRrl g}tfpnl df
lv/ kfSof]. of] b]y] ktk" klg
5Ss kl/g\

pgn]/flt lbnaxfb/ ; tkl5 Toxf" tfpnlh:t}csxef8f]/flvlb0gV
; Ssnl tfpnl n'sf0g\
csf]lbg ; w} ~}laxfglkv lbnaxfb/ /f0lsf]kf\$]af\$]l cfCgf af/lt/
nfluf]. vfhf vfglj hfd Toxl 2 vdlg a; 7 /f0lsf]kf\$]khsfof]. klxn]
h:t}/f0lsf]6j} uGb}eGg yfNof] æPs vfpw b0{vfpw' tlg vfpw' rf/
vfpw' kfr vfpw' 5 vfpw'ls ; ftcf0}vfpw'.Æ of]; gl cf\$]/af6 /flf;
अत्तालिएर aflx/ cf0{8/fpb}eGg yfNof] ægvf dg\$V] gvf = thf0{d
; ga8\$fh]l afv] lbG5'.Æ lbnaxfb'/n] ; ga8\$fh]l afv] kfof]. pm afv]
8f]ofpb}cfCgf]3/tkhl nfluf].
cfkm3/ kulkl5 kkhf0{afv] b]fvpb}eGof] æxg]kf] 'khl," of]'; ga8\$fh]l'
afv] xf]. ; ga8\$fh]l afv] egkl5 ; gsf बड़कौला lgsfN5 .Æ
lbnaxfb'/n]afv]hf0{cufl8 NofP/ ; ga8\$fh]l afv], ; ga8\$fh]l afv]
eGof]. geGb}afv]n]; g}gsf a8\$fh]l kfof]. kkh'flx"dgdg}of]afv]
klg xft kfgkfof]egl hfn /Rg yflng\ pgn]/flt lbnaxfb/ ; tkl5
afv] ; fl6lb0gV cfCgf]3/df nlug\

csf]lbg klg lbnaxfb/ /f0lsf kf\$] af\$]l af/lt/ nfluf]. p; n]klxn]
h:t}2 vdlg a; l /f0lsf 6j} uGb}eGg yfNof] æPs vfpw b0{vfpw' tlg
vfpw' rf/ vfpw' kfr vfpw' 5 vfpw'ls ; ftcf0}vfpw'.Æ o; k6s t

/flf; ˘g}sxflnP/ aflx/ cfof]/ xft hfʒl eGg yfNof] ægvf dgSv]
gvf, o; k6s d tñf0{8f^a8^a nfʒl lbphf . o; nfʒln]h; nf0{eGof]
To; nf0{lk6} sfon kf5{.Æ lbnaxfb/n]xG5 eGb}nfʒl lnof].
aḥsl eft vf0; skl5 lbnaxfb/ ; To]. kḥkʁflx“o; k6s klḡ lbnaxfb/n]
sʒl g sʒl kSs}NofPsf]xgk5{egl ; ˘t/l sfʒfleq kl; g\ sfʒfdf
/fdf]nfʒl bʒkl5 kSs}klḡ of]rdTsf/l xgk5{eGg]7flgg\ pgn]rfḡ]
dg; fon]; ˘t/l nfʒl l ˘lsg\
PSsf]; lbnaxfb/ lap%of]. cʒof/fdf rfʒn]nfʒl rfḡ{nfu\$ Sof/]eGg]
7fgl p; n]ahf nfʒl 8f^a8^a eGof]. nfʒln]kḥkḥf0{r6ḡ yfNof]. kḥkʁ
कायल भइन् . pgn]klxn]rfʒ]sf lv/kfs tfpnl / ; ḡa8sfḥl afvḡ lkmtf{
lbḡ dḡh/ ul/g\ kḥkḥ]; Ssnl dfn rfʒ]sf]yxf kfP/ lbnaxfb/ 5Ss
kʒof]. p; n]nfʒlnf0{glk6\ eGg]cf1f lbof]. kḥkḥf6 सक्कली dfn lkmtf{
lnP/ lbnaxfb/ ca eg]cfgGb; ˘ a:of].

अभ्यास १

शिक्षकले भनेको सुन र भन :

nufpYof] cWof/f] l98L, cf8f/, afvL, 6jnf, /flf; , 8fa8a,
a8\$ffhf

अभ्यास २

तिमीले जानेको एउटा कथा कक्षामा सुनाऊ ।

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

hlj sf, /fS5] , ; fefj , a/sffhf, afvL{

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
nfXl	cfIQg'
hlj sf	afvLsf]lb; f
tfpnl	; fgf]n6XL
cQflng'	hlj g rnfpq]sfd
a8\$ffhf	; frf]s/f afflg]xg'
sfon xg'	; Rrlsf] j f:tlj s
; Ssnl	eft, vfjh]cfib ksfpq]; fgf]ef8f]

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ lbnaxfb/ af/Ldf s]nufpYof]<
- v_ lbnaxfb/ s]vfhf vfGYof]<
- u_ /flf; sf sltcf8f aRrf lyP <
- 3_ ktk'Sf]:j efj s:tf]lyof]<
- a_ nfXln]ktkhf0{s]uYof]<

अभ्यास ६

कसले कसलाई भनेको हो, लेख :

- s_ trhf0{lv/kfs tfpnl lbprhf .
- v_ xgXf] \ktk"of]'; ga8\$ffhf' afvL xf].
- u_ o; nfXln]h; nf0{eGof] To; nf0{lk6X sfon kf5{.

अभ्यास ७**तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :**

; fg] 5RrL, nf], 5Ss, klxn] af]x/, ; !t/L, PSsf], , ; SsnL, lj rf/,
kf]sf] hfn, dGh/, lkmtf{

अभ्यास ८**उत्तर लेख :**

- S_ lbnaxfb/sf]hlj sf s; /l rn\$]lyof]<
- v_ /flf; 8/fpg\$]sf/0f s]lyof]<
- u_ lbnaxfb/sl ktk"s:tf]:j efj sl ly0g\
- 3_ lbnaxfb/sf sgsg ; fdfg rf]/P <
- a_ lbnaxfb/n]; fdfg s; /l lkmtf{kfof]<
- r_ of]syf ltdlnf0{lsdg dg kfof]<

अभ्यास ९**कथा पढ र तलका वाक्यलाई क्रमैसँग मिलाएर लेख :**

- S_ cWof/fdf rf]n]nf]l rf]n]nf] .
- v_ n\$df p; sf]yf]af/l lyof].
- u_ Toxf"/flf; sf ; fthgf aRrfx; a:bf /x\$g\
- 3_ pgn]klxn]rf]sf lv/kfs tfpnl / ; ga8\$fnl afv] lkmtf{
lbq dGh/ ul/g\
- a_ o; nf]ln]h; nf0{eGof]To; nf0{lk6} sfon kf5{.
- r_ lbnaxfb/n]lv/kfs tfpnl]sf]k/Lff ug]lj rf/ ufof].

अभ्यास १०**उदाहरण हेरेर वाक्य बदल :****उदाहरण :****म भरे खेतबारीमा हुने छु ।****हामी भरे खेतबारीमा हुने छौं ।**

- S_ d 3/ klkl5 lv/ vfg]5'.
- v_ d j zfvdf ktk\$]3/ hfg]5'.
- u_ d ; ga8\$fnl afv] nfg]5'.

अभ्यास ११

खाली ठाउँमा तलका शब्दहरू भरी कथा पूरा गर :

v], ltdlx, al4, d/h:tf] hfn, 9s/, a9f] bof, wGoj fb,
p8g, aRrf, ls; fg

ufp\$]glhs}Pp6f h^a\\n lyof]. h^a\\ndf ----- sf]xfr}
a:Yof]. 9s'/x, rg{----- df hfGy]. 9s'/n]wfg vfP/
----- nf0{x}fg kf/]. 9s'/af6 aRg ls; fgn]-----
----- yfkof]. of]s'/f -----9s'/n]yxf kfof].
p; n]; a}9s'/nf0{af]hfof]/ eGof]----- ls; fgsf]v]df rg{
ghfg," hfndf k/f]f .Æ t/ ----- 9s'/n]of]s'/f dfggg\ pglx, -
----- df k/]. hfndf k/kI5 9s'/x,
s/fpg yfn]. Itglx,sf]----- b]y] a9f]9s'/nf0{-----nf]lof]. p; n]
----- nf0{arfp]g]lj rf/ u%of]. a9f]9s'/ klg v]df
uof]/ ----- 9s'/x,nf0{eGof]æls; fg cfpbf ltdlx,n]
----- ug{/ p; n]hfn l`Sg]alQs}Ps}ff]6 -----
----- . aRrf 9s'/x,n]to; }u/]/ ls; fgaf6 ar]. pglx,n]
a9f]9s'/nf0{----- lbP .

अभ्यास १२

तिमीले बनाएको माथिको कथा पढेर सुनाऊ ।

अभ्यास १३

राक्षसले दिलबहादुरलाई लौरी नदिएको भए फुपूले के गर्थिन्
होला, सोचेर लेख ।

Psibg aāfn]g/znf0{rf}f/f hfg]a; sf]l6s6 Nof0lbgēof]. a; df
r9fpg n}hfgcl3 afa5f]fsf alr w}}s'/fsfgl eP . aāfn]g/znf0{
eGgeof] æafa' ltdl PSn}rf}f/f hfb}5f}. lk/ gdfg]a? a; df %afnaf6
xft 6fpsf]glgsfNg". af6fdf lj leGg vfg\$'f aRg /flvPsf xG5g\hg
kfof]Toxl vfg\$'f gvfg".Æ

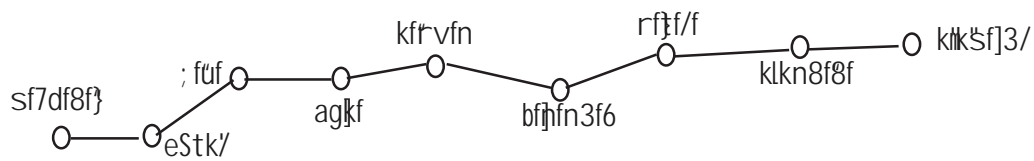
aāfn]kl/ eGgeof] æx} afa' oxfā6 a; n]klxn]ltdlnf0{eStk/
kYofp5 . ltdl eStk'/af6 ; fuf eGhof^a xb}agkf kU5f}. agkf ; fgf]
; x/ xf]. agkfaf6 cln a} a; u8kl5 wlnvth cfp5 . wlnvth
sfeknfGrf\$ lhNnfsf]सदरमुकाम xf]. Toxfā6 kfrvfn xb}bfhfn3f6
kluG5 .Æ æto; kl5 rf}f/f kluG5 t aaf <Æ g/zn]; flwxNof].

aāfn]kl/ eGg ; ? ugeof]æolQsdf rf}f/f sx'kUg' / æbfhfn3f6af6
cln dfly uPk15 rf}f/f hfg]af6f]afoflt/ nfU5 . sl/a ; f9]Ps

306fk15 dfq aNn
rf}f/f kluG5 .Æ

aāfsf] s'/f ; lsg gkfpb}
g/zn]kZg ul/xfNof] æaaf,
dth]t ktk\$]3/ by\$}5g,
s; /l kQf nufpg]xfhf <Æ
aāfn]g/znf0{ hj fkm lb}
eGgeof] æltdl rf}f/fsf]
clGtd बस बिसौनीdf cfhG".
Toxfā6 6l8vthtkr(hfg]
af6f]hfg". klkn8f8f Toxfā6
blvG5 . 6l8vthsf] 5paf6
klkn8f8f hfg]af6f]uPsf]5 .

Toxf" klkn8f8f hfg]af6f]hf\$Xlnf0{
; W]klg xG5 .Æ
æxG5 aaf d ; lhn}u kU5' h:tf]
nfUof]. tkf0f]sXl lk/ lngkbG .Æ
g/zn]eGof].
aafn]a; u8Gj] hfdf g/znf0(Pp6f
sfuh lbgeof]. sfuhdf 7fpX;sf
gfd n]vPsf]/x\$. To;df rfjff/f
hfbf cfpG]7fp\$sf gfdx; j|d}u
/flvPsf]/x\$.

Psl5gkl5 a; u8df]. g/zn Psn}a; sf]ofqf ug{; s\$dfdf dgdg}b^a
k/\$f]lyof]. p; nf0{cgf7f]/ cfgGb nfu\$]lyof]. pm%ofnaf6 ; x/
ahf/, ufp", ;v, 3/x;sf bZo xGdf d:t eof].
g/zn sf7df8f}af6 nueu kfr 306fsf]ofqfkl5 rfjff/f kUof].
rfjff/f l;GwkfNrf\$ lhNnfsf]; b/dsfdf xf]. rfjff/f kxf8df /x\$]

ahf/ xf]. oxf"s[0fdlGb/, j gb] lsf]dlGb/ / lhNnfsf dVodVo sfofho
5g\ oxf"afxg, 5q, g] f/ / tfdf^a hfltsf dflg; x; a; f;f; u5g\
rf]f/faf6 hlun lxdfn / u0fz lxdfnsf]bZo a8f]आकर्षक blvG5 .

g/znf0{ rf]f/fsf 8f8fdf blvg]xl/of jg / kf6kf6f k/\$f xl/of
v]x;sf मनमोहक lraqn]nf]ofPsf]lyof]. log}bZox; xh]/ स्थानीय
dflg; x; ; u af6f]f6f]; f4}pmklkn8f8fdf k]of]. p; nf0{klkn8f8fdf
3/ v]f]g ck7af/f]ePg lsgg]af6df ls/of e]6of]. ls/of p; sl
k]k'sf]5f]f]xf]. ls/ofn]v'; l xb}g/znf0{3/df n]of]. k]k"cf]g]ebf]
cfPsfdf v'; l xgeof]. k]kfh'klg g/zsf glhs cf0{3/sf]xfnva/ ; f]g
y]ngeof]. ; a}hgf v'; l e0{g/z; u s'/sfql ug]yfn].

k]k'sf]3/ 9^afn]5fPsf]/ कमेरो lnkPsf]lyof]. lk9l /ftf]df6fh]
lnkPsf]lyof]. cfugdf th; lsf]d7 lyof]. cfugs}5p]df k/fnsf]टौवा
/ ds\$]थाङ्गो /flvPsf]lyof]. ol ; a}jftfj/of xh]{g/znf0{gf]f]
cg'e] eof].

ls/ofn]g/znf0{Psl5g 3Dg hfcf]egl aflx/ n]of]. pglx; ufpdf
3Dbf 9^aaf 5fk\$] uNnl xb}]j Bfnosf]rf]df ku]. rf]af6 rf]/t/ xl/of]
h^aan blvGYof]. 8f8fdf blvPsf psfnf-cf]fnf / 3dfp/f af6fx;sf
5p5p]df /ftf, ; jf 3/x; lgs}dgdf]s lyP . g/zsf cfvf ol

bZox; xh]{
तल्लीन lyP .

p; nf0{ k\$[tsf]
:jR5 / lgd
jftfj/0fdf ; w}/
dfpg kfP xGYof]
h:tf]n]of].

अभ्यास १**सुन र भन :**

6fs/f] ; b/d'sfd, 6f]f, slgp," cK7xf/f] lj Bfno, cfsif\$, yf^axf]

अभ्यास २**सच्याएर कापीमा सार :**

306f, 6l8v]h, cgp7f] b[o, yf^aXf]

अभ्यास ३**शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :**

शब्द	अर्थ
; b/d'sfd	dg tfGg]
a; la; fgl	k/fn /fvg]dfr
cfsif\$	vf; 7fp\$]
dgdf]s	dgnf0{n6X kfg]
:yfglo	nflu k/\$f]
sd]f]	a; la; fpg]jf /f\$g]7fp"
6f]f	ds\$]eOf rf ^a nufP/ /flvg]6f8, ; hl
yf ^a xf]	lhNnfsf dVodVo sfofno xg]7fp"
tNnlG	;]f]df6f]

अभ्यास ४**उत्तर भन :**

- s_ g/znf0{a; sf]l6s6 s; n]Nof0lbof]<
- v_ klkn8f8f sxfaf6 b]V65 <
- u_ sfe]knfGrf\$ lhNnfsf]; b/d'sfdfs]gfd s]xf]<

अभ्यास ५**छोटो उत्तर लेख :**

- s_ g/zn / aafsf alr s\$]s'/fsfgl eP <
- v_ rf]f/f hfg]a; sgsg 7fpaf6 uof]<
- u_ rf]f/faf6 s:tf]b]o b]V65 <
- 3_ g/zn]klkn8f8fsf]rf]af6 s\$]b]of]<
- a_ g/znf0{klkn8f8f s:tf]nfluof]<

अभ्यास ६

तल दिइएको उदाहरण हेरी वाक्य ढाँचामा परिवर्तन गर :

उदाहरण :

pm kf7 -nVg' = pm kf7 nVb}lyof].

- s_ d vjh -vVg' .
- v_ lbbl af6fdf -lx8g' .
- u_ af 3/df -k9g' .
- 3_ cfdf lj Bfno -hfg' .
- a_ uf0{3f' -vfg' .
- r_ sfhl lxdfn -r9g' .

अभ्यास ७

तलका उखानको अर्थ बुझ र वाक्यमा प्रयोग गर :

उदाहरण :

pvmg - kzkltsf]hfgf l; b[sf]Jofkf/
cy{ - Pp6}nlodf b06f sfd ; Sg'
kpf] - kzkltsf]hfgf l; b[sf]Jofkf/ eg]h:t}d bf^a uP/
bfhhf0{klg e⁵, k':ts klg lnP/ km⁵.

- s_ snf clf/ e}l a/fa/ n\k9 ug{ghfg'
- v_ bj }xftdf n88' bj]t/af6 nfe
- u_ xg]la?j fsf]lrNnf]kft ; lkq]nlf0f klxn]g}yxf xg'
- 3_ afb/sf]xftdf gl/j n dV\$]xftdf cdNo j :t' kg{
- a_ c8\$]kn8\$]t]hsf]wk cK7df/fdf h]h]klg sfd rNg'

अभ्यास ८

तिम्रो घरदेखि विद्यालयसम्मको बाटाको नक्सा बनाई बाटामा पर्ने ठाउँका नाम लेख ।

अभ्यास ९

तिमीलाई मामाघर अथवा अन्त कतै जाँदा कस्तो अनुभव भयो, लेख ।

अभ्यास १०

तलको तालिका पढी अरू पनि त्यस्तै मिल्दा शब्दहरू लेख :

भाले बुझाउने af bfh' kthfh' legfh' af\$ uf? kf8f] nf]g] sf\$ s\$ s\$	पोथी बुझाउने cfd efph" kth" lbb afv] uf0{ kf8l :j f:gl sfsl s\$	दुवै नबुझाउने 3/ kth snd ds} P\$ sk nlf 9f\$ r:df lstfa
भाले बुझाउने _____ _____ _____ _____ _____ _____	पोथी बुझाउने _____ _____ _____ _____ _____ _____	दुवै नबुझाउने _____ _____ _____ _____ _____ _____

अभ्यास ११

hf\$ ldnfpm M

-s_ efn]a''fpg]zAb
-v_ kfyl a''fpg]zAb
-u_ bj }ga''fpg]zAb

9^a\$f]
/fuf]
sv'/l

-/fh' गुलेली lnP/ r/f dfgI; /n]kMnf]ufp, Dd ku\$fi]lyof]. p; n]r/f dfg{uh]l
tfs\$fi]b]y] Pshgf a6]fn]r/fnf0{xfxf u/] p8f0lbof]. oxf"log}b0\$fi alr s'/fsfgl
xb}5 .

/fh' - tkf0h]lsg r/f p8f0lbgePsf]<

a6]f - x] afa' = ol r/fr? a\ / hgfj /x\ klg xfdl h:t}xb\
loglx\sf]klg cf\$gf]kl/jf/ xG5 . loglx\nf0{df/] s]
kf0G5 < xfdln]loglx\sf]रक्षा kf]ugk5{.

/fh' - tkf0h]eg\$fi s/f s; /l kTofpm = df; 'k; n\]n]sv/f,
af\$fi, v; l, /fuf lsg sf6\$fi t < ltglx\]n]klg kzkG5l
gdfgkgl xfg / <

a6]f - c\]n]df5g\eg] cfkMh]klg dfg{ePg lg = csf]3f\$fi
r9\]eg] cfkMh]धुरी r9\ xG5 < kzkG5lnf0{dfg]xfg,
loglx\nf0{t df of ugk5{.

/fh' - bf0, xfdln]dfq loglx\nf0{df of u/] xfhf / <

a6]f - xfdl dflg; x\ चेतनशील / al4dfg\eg] lrlgG5f}. xfdln]

g}dfof / /lff gu/]ltglxnf0{s; n]dfof u5{< dfG5xnf
cfGgf]स्वार्थsf nflu r/fr?^nlnf0{vf] cyj f lkh8fdf xfn]
/ kzxnf0{3f6ldf bfDnfn]afw] kfN5g\

/fh' - To; f]eP t xfdln]uf0{e}l, /fuf, uf], v; l, afv], xf", sv'/f
cflb gkfn]klg t eof]lg, xf0g / <

a6]f - To; f]eg\$]xf0g afa' h; af6 xfdl a9l knf0bf lng5f]To; sf]
; j]f klg ugk5{. To; sf]/fd]x]rxf ugk5{clg kf]a9l
; do; Dd knf0bf lng ; lsG5 .

/fh' - To; f]eP jgh^nsf kzkG5lx; sf]:ofxf/; ' f/ s; n]u5{t <

a6]f - 7ls kZg u%of}afa' h^nsf kzkG5lxnf0{k\$[tn]/lff
u5{t/ dfG5xnf]दुर्लभ वन्यजन्तु]sf]l; sf/ ug]sf/0fn]w}]
hgfj /xnf nfk e0; s]. xfd] h^nsf u8f, xfQL, af3, d[u,
xl/0f, cgf{ v/fof] sflnh, n0r] dh/ h:tf kzkG5lx;
jifkR5]36b}5g\ To; df klg dfG5xnf]hyfefal h^nn
knf0fgl ugfn]/ 89hf]nufpgfn]आश्रयस्थल 36b}5 .

/fh' - bf0, ol kzkG5lx; sf]; /lff ug]/ hf]ufpg]pkfo 5g t <

a6]f - x] afa' ; a} s'/sf] pkfo xG5 . o; sf nflu h^nnl
hgfj /xnf sf]l; sf/ ug]Gg . dflg; xnf निर्धा / czSt
kzkG5lxnf0{bMv lbgxGg . loglx; sf]x]rxf / ; /lff
ugk5{. h^nn eg\$]jGohGtx; sf]j f; :yfg xf]. jgsf]
; Af0f ugk5{. kz' / kG5l dfG5\$; fyl xg\eg]efjgf
lngk5{. yxf kfof}<

/fh' - a']bf0, ca d slxNo}klg uh]ln]r/fr?^nl dflbg, 3/sf
kzx; sf]klg /fd]l x]rxf u5{. n d clxn]g}of]uh]l
Çoff'slbG5'.

-/fh]geGb}uh]l Çoff'slbef]. a6]f rfx"/fh]uh]l Çof\$]b]yl d'; d'; 'xf'; /xdf]_

अभ्यास १

शिक्षकले भनेको सुनेर भन :

r/fr?'^aul, kzkG5L, :j fy{ bfgfkfgl, xl/Of, cf>o:yn, bhé

अभ्यास २

राजु र बटुवा बनेर माथिको पाठ पालैपालो पढेर सुनाऊ ।

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

r/fr/'^aul, pkfP, /S5ðf, al4dfg

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
uhjhl	cfÇgf]dfq knf0bf
/lff	r}gf ePsf]
w/l	sdhf], an gePsf
r}gzln	/xg]a:g]7fp"
:j fy{	; lhn}k{k}t ug{g; lsg]
bhé	d6ðf ^a ðf x%ofpg]; fwg
j GohGt'	arfpg]hf]ufpg]sfd
cf>o:yn	3/sf 5fgfsf]6k kf]efu
lgwf{	j gsf hg f j /

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ lsg r/f dfgkbbg <
- v_ dfG5h]lsg kzhf0{vf]df /fv\$ f xg\<
- u_ uf0é}laf6 s]kf0G5 <
- 3_ kj]tn]s; sf]/lff u5{<
- ^a_ j gh^aðn dfl; P s]xG5 <

अभ्यास ६

उदाहरण हेरी वाक्य बनाऊ :

pbfx/Of M d'; Ss = d d'; Ss xf", j].

e/'{ YofRr, kof6ð, 6jNss, 9sdSs, nrSs, Sof/] cf]xf]

अभ्यास ७

उत्तर लेख :

- s_ /fh' / a6] falr s'/fsfgl s; /l ;? eof]<
- v_ xfdln]kzkG5lsf]/lff lsg ugK5{<
- u_ h^a\nsf kzkG5lsf]/lff s; n]u5{<
- 3_ w}}hgfj / nfK xg'sf]/sf/0f s]xf]<
- ^a_ kzkG5lsf]; /lff ug]pkfox; s\$]xg\<

अभ्यास ८

तलका कुराकानी पढ र बाकसमा दिइएकामध्ये मिल्दा शब्द

छानी लेख :

lg t Sof/] kf] Aof/] v} gf0" nf}

Zofd M lxhf]labfsf]lbgdf s]u%of}x"<
 kϕlk M s]ug{-----, pxl gxf0w]f0 ----- xf]lg .
 Zofd M ----- dϕ]t eGg}la; \$f]. dϕ]klg ltdln]h:t}u/] .
 kϕlk M ltdln]dnf0{9f6\df}----- .
 Zofd M xf0g ----- . ; fRrl 9f6\$]f]5g .
 kϕlk M ltdln]; a}u{xsf0{u%of}-----<
 Zofd M c; t ; s] lx; fa rfx"ug{; lSPg .
 kϕlk M lx8 ----- clxn]lx; fa u/f} .
 Zofd M ----- ca hfGg". ltdlnf0{h:tf]lx; fa cfP ----- .
 kϕlk M ----- 5f8, d ----- lx8].
 Zofd M ----- d klg ltdl; u cfP". ; u}a; } lx; fa u/f} .

अभ्यास ९

मिल्दा शब्द छानी वाक्य पूरा गर :

- S_ /fd / xl/ jg ----- hfb}5g\
- V_ ८V ----- r/f]a; \$f]5 .
- u_ of]v]hgf alxgl\$ ----- NofPsf]x".
- 3_ d ----- 'fhf 5 .
- a_ ltdl Toxf"----- ghfpm .

df
; Dd
lt/
lgldt
; U

तलको उदाहरण हेर र अरू शब्दहरूलाई दुईदुईओटा वाक्यमा

अभ्यास १०

प्रयोग गर :

शब्द	आशय	वाक्यमा प्रयोग
cfxf ✕ x/]✕	v'; l hgfpq] zf\$ dgfpq]	cfxf ✕ Sof /fd]]tl:a/ ✕ x/]✕ s:tf]g/fdf]]eof]✕
शब्द	आशय	वाक्यमा प्रयोग
s7}✕ l5M l5M ✕ cfa0{✕ P]of ✕ cfxf]✕	bMv hgfpq] 30ff hgfpq] 8/qf; hgfpq] kl8f hgfpq] cfZro{hgfpq]	

अभ्यास ११

तलका उखानहरूको अर्थ बताऊ :

- S_ c;n]3f\$ r9xf]eg] cfkln]w/l r9gxbg .
- V_ gfRg ghfGg]cf'ug 69f].
- u_ cfn'vfP/ k\$fsf]wfs .
- 3_ gdIRrg]lk^sf]; o '6\$f .

अभ्यास १२

गाउँघरमा मानिसले पशुलाई माया नगरी कुटपिट गरेको देखिन्छ ।
त्यसरी कुटपिट गर्ने मानिसलाई पशुलाई माया गर्नुपर्छ भनी
सम्झाउनुपरे तिमि केके सल्लाह दिन्छौ, पाँच वाक्य लेख ।

प्रधानाध्यापकलाई निवेदन

ldlt @)^^.!).*

>ldfg\k\pfgfWofks,
>l hgtf klylds lj Bfno,
lj Bfgu/ .

lj ifo M labf kfp# eGg#f/].

lxhf]ldlt @)^^.!).& sf lbg ?3fvf\$ln]ubf{d lj Bfno cfpq ; lsg". To; }]
pSt lbgf]labf ldnf0lbgxg विनम्र cg/fw 5 .

आज्ञाकारी 5fqf
a4nldl dxhg
slff \$
/fjh g#@

ldlt @)^^.!!.%

>ldfg\k\pfgfWofks,
>l gkfn /fli60 dfWolds lj Bfno,
lbJogu/ .

lj ifo M सामग्री kfp# eGg#f/].

xfdl slff \$ sf lj Bfylx; ldnL सांस्कृतिक sfo]ld ug{OR5f u/\$f 5f}. xfdl of]
sfo]ld lj Bfnosf] वार्षिक ; df/fx]df k|tt xf] \eGg] rfxG5f}. xfdlnf0{pSt
sfo]ldsf] cEof; / सञ्चालन ug{ tnsf ; fdfg उपलब्ध u/f0lbgxg lj gd]
cg/fw u5f}.

cf1fsf/l lj Bfylx;
slff \$

; fdfgx;

-!_ dfbn - !

-@_ rfk - # hf}

-#_ xfdlfgod - ! yfg

-\$_ d/nl - ! yfg

-%_ tanf - ! hf}

-^_ cGo ; fdfgx; - wf]l, rf]hf] k6sf, r/f, 6lsf, bfxf, ; ?j fn, 0:6sf, 6fk

अभ्यास १

माथिका दुईओटै निवेदन पढेर कक्षामा सुनाऊ ।

अभ्यास २

शुद्ध पारी सार :

dfhg:nf0{vfo/ dfq kllbgy . ; do] do]; f; lj nts sfo\$/d
ugk5{. o:n]u/bf lj Bfylx; df bzklt 7hf]efj gf hfl5 .
xhdl kgl :shdf ; f; j nts sf/\$/d u/f}.

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
lj gd	; fdfg
cf1fsf/l	; s[t; DaGwl
; fdul	kf0Psf] kllt
; f:s[ts	cfbzk]kfngf ug{
j flif\$	j ifdf ul/g]
; ~rfng	gd
pknAw	rnfpq]sfd

अभ्यास ४

तलका शब्दहरूलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

lgj hg, pknAw, ; fdul| j flif\$, ; ~rfng, cg/fw, cfzf, h?/l

अभ्यास ५

उत्तर लेख :

-s_ dflysf lgj hg sgsg lj ifodf nlvPsf 5g\

-v_ lgj hgdf s; nf0{; Dafwg ul/Psf]5 <

-u_ lgj hg nVbf s\$]s/f 5bfpg'xbg <

अभ्यास ६

घरमा दिदीको विवाह परी विद्यालय आउन नसकेको कारण
जनाई आउना प्रधानाध्यापकलाई निवेदन लेख ।

अभ्यास ७

विद्यालयमा खेलनका लागि एउटा भकुन्डो किनिदिन अनुरोध गर्दै
आउना प्रधानाध्यापकलाई निवेदन लेख ।

वि.स. २०६५ नेपाल संवत् १९२९		माघ Jan/Feb 2009			
आइतवार SUNDAY	बालबालिकाको संरक्षण गरौं, बाल अधिकारको प्रवर्द्धन गरौं । 	अष्टमी ५ 18	चतुर्वशी १२ 25	षष्ठी १९ Feb 1	चतुर्वशी २६ 8
सोमवार MONDAY		नवमी ६ 19	असी १३ 26	सप्तमी २० 2	पूर्णिमा २७ 9
मंगलवार TUESDAY	नेपाल सरकार महिला, बालबालिका तुला समाजकल्याण मन्त्रालय unicef	दशमी ७ 20	प्रतिपदा १४ 27	अष्टमी २१ 3	प्रतिपदा २८ 10
बुधवार WEDNESDAY		एकादशी ८ 21	द्वितीया १५ 28	नवमी २२ 4	द्वितीया २९ 11
बिहीवार THURSDAY		द्वादशी ९ 22	तृतीया १६ 29	दशमी २३ 5	
शुक्रवार FRIDAY		त्रयोदशी १० 23	चतुर्थी १७ 30	द्वादशी २४ 6	
शनिवार SATURDAY		चतुर्थी ११ 24	पञ्चमी १८ 31	त्रयोदशी २५ 7	

प्रश्नहरू

- S_ o; dlxgfd slt zlgaf/ 5g\<
- v_ k'; d; fgt / knfug ! ut]sgsg af/ xfhfg\<
- u_ cf}l / kl0fdf sltslt ut]k/\$f 5g\<
- 3_ of]sg ; fnsf]leQ]kf]xf]<
- a_ o; leQ]kf]fdf sgsg ; jt\pMny ul/Psf 5g\<
- r_ o; leQ]kf]fdf sg ; yfsf]s]; rgf /flvPsf]5 <

lzlfs ; fyl a of]lj pfsnfk u/fpbf tkf0h]cGo ; fn / dlxgfsf]leQ]kf]klg
kpf]u ug{; SgxG5 .

gl6Kg' x} sf]knf
gr8g' kfk nfu5
gRofTg' kth gfgl xf]
bof / धर्म efu5 . ! .

g5f]g' x} चरीबरी
सराप cf' ' nfu5
gdfg{ जन्तु x} sg}
a; } काल hf5 . @ .

g 3fp rf} nfpq'
; 8} चित्त kf5
whf]gv]g' gfgl xf]²
p8} leq 9f5 . # .

lxnf]gv]g' knfxf]l
v/fa bfu nfu5
g lrQ x}bvfpq'
8; } cf' ' a5 . \$.
ag} kth ~}; w}
x' fpg' सुवास bl
; w}/dfpg' जगत्
/d} नित्य cfz bl . % .

htftt}5 ईश /]
5 ; G'Tof]lj rf/ /]
5sfpg]n'sfpg]
g/fv भाव So}u/]. ^ .

अभ्यास १

‘पाप लागछ’ कविता शिक्षकले पढेको सुन र त्यसैअनुसार गति,
यति र लयमा समेत ध्यान दिई साथीलाई सुनाऊ ।

अभ्यास २

तलका शब्द प्रस्टसँग उच्चारण गर :

wd{ cf", rf, lrQ, leq, ; w} lgTo, htftt }

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

gflg, rl/jl/, cf; ; hgt', knf], larf/, 0; , w/d

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
wd{	j f:gf
r/la/l	c; n sfd
; /fk	r/fr?^a\l
hGt'	hgfj /
sfn	d[o'
lrQ	s'enf]xg]ufnl
; j f;	dg
hut\	; #f/
lgTo	0Zj /
0Z	lj rf/
efj	; w}

अभ्यास ५

कविता पढेर उत्तर भन :

-s_ s]u/]bof / wd{eflUb5 <

-v_ s]u/]sfn hflUb5 <

-u_ s]u/]cf", 'aUb5 <

-3_ 0Zj / sxf"5 <

-^_ s]u/]v/fa bfu nflUb5 <

अभ्यास ६

उदाहरणका आधारमा उल्टो अर्थ दिने शब्द बताऊ :

उदाहरण :

पाप = धर्म

v/fa =

leq =

knfxfj =

cfZ =

lgTo =

;w}=

अभ्यास ७

छुटेका हरफ लेखी खाली ठाउँ भर :

-S_ gRofTg' kth gfgl xf]x

----- eflub5 .

-V_ ----- sg}

a; j] sfn hflub5 .

अभ्यास ८

पाठका आधारमा उपयुक्त उत्तर छान :

-S_ s]h:tf]aGg' -

-c_ kth

-cf_ sfllknf

-0_ hGt'

-0{ r/la/l

-V_ s]; Gg' -

-c_ ult

-cf_ ;af;

-0_ lj rf/

-0{ ;dfrf/

-u_ 3fp / rfj nfpgrn]-

-c_ bof / wd{eflub5 .

-cf_ lrQ kfSb5 .

-0_ bfu nflub5 .

-0{ sfn hflub5 .

अभ्यास ९

ठीक बेठीक छुट्याऊ :

- s_ sfllknf r8g'xbg .
- v_ kth l6kg'xbg .
- u_ r/la/lnf0{rf/f]lbgk5{.
- 3_ r/la/lnf0{5fllgk5{.
- a_ hgfj / kfllg'xG5 .
- r_ hgfj /nf0{dfg{xG5 .
- 5_ lxnflwhf]vllg'xG5 .
- h_ lrQ bvfpg'xG5 .

अभ्यास १०

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

kfk, kth, sfll, bfu, ;j f; , efj , knflxf]l

अभ्यास ११

कविता पढेर उत्तर लेख :

- s_ r/fr?^a\l 5fllbf s]xG5 <
- v_ whf] lxnfl/ knflxf] v]h]s]xG5 <
- u_ slj tfdf kth ^}ag] s]ug{elgPsf]5 <
- 3_ xfdln]s:tf]efj /fvxGg <
- a_ s\$]u/df kfk nflU5 <
- r_ lsg kfk nflUg]sfd ugXGg elgPsf]xf]hf <

अभ्यास १२

तलका पङ्क्तिको अर्थ लेखेर शिक्षकलाई देखाऊ :

htftt}5 0f /]
5 ;Gg"tof]lj rf/ /]
5sfpg]n5fpg]
g/fv efj So}u/].

अभ्यास १३

‘पाप लाग्छ’ कवितामा केके नगर्नु भनिएको छ, त्यसबारेमा साथीसँग कुराकानी गर ।

अभ्यास १४

फूलका बारेमा एक अनुच्छेद लेख ।

अभ्यास १५

पढ र बुझ :

ef0 cfof].
alxgl cf0{. } ef0 / alxgl cfP .

d kth l6K5'.
d sfllknf l6Ktg". } d kth l6K5' t/ sfllknf l6Ktg".

u?n]k9fpgeof].
u?n]v]hfpgeof]. } u?n]k9fpgeof]clg v]hfpgeof].

kf7 k9 .
v]h v]h . } kf7 k9 cyj f v]h v]h .

अभ्यास १६

तलका दुई वाक्यलाई एकै वाक्यमा जोड :

↑ ; ltf ult ufp5]. ↑ /ltf gfr5].

-S_ -----
↑ ef0 k95 . ↑ ef0 v]5 .

-V_ -----
↑ ltdl cfpm. ↑ pmhfG5 .

-U_ -----

पद्युतो

Pslbg laxfg gj f0w]f0 ; s] wglkt afh]khfkf7 ug{yfn]. olQsðf
 tNnf]ufp\$fdl; g]6kn\$ss cf0kUof].
 ælsq cf0; \t dl; g]ª laxfg laxfg æ
 ælsq eGg' afh]ª :j f:gl ; Ts]l e'sf] gf} lbg ef]. 5f]fsf] न्वारन
 ul/lbgk¥of]eg] afhfpq cf'sf]æ dl; gh]eGof].
 ædjh]t]f 5f]fsf]Gj f/g ug]ª d t]f 3/df vfGg" 3/df kl:bg" thf0{
 5Gg"eGg]yxf 5gª c g}vf]h] nuf, hf æ wglkt s8lsP . ljr/f
 dl; g]s]u/f] ¢ विरोध ug{; sgh . gaf]hl 3/ kn\$of].
 æcf cfk]u5{Gj f/g ¢ knkfh]h]Gj f/gsf]lstfa lbPs}5g\ Toxl /fv]
 cfk]gfd /flvlg5'. dnf0{kfk gnflnf lg ¢ k/] gdfg\$]f]To; दैवnf0{
 klg t yxf xfhf lg æ dl; g]PSn}aa{fof].
 laxfg]p7] dl; gh]khfsf ; fdul tof/ kf¥of]. cfCgl kTglnf0{klg ; a}
 s'/f atfof]. e0"lnk] cfk]h] hfgcg'; f/ ; a} ; fdg /fVof].
 Gj f/g u/fpg]lstfa klg /fVof/ To; jh0{kfh ub]eGg yfNof] æx]विधाता ¢ d
 संस्कार nTofpg ; lSbg". cfk]कर्म klg hf]Gbg". kl08t dfggh\ d cfk]
 o; sf]gfd /fVb}5'.Æ pmkTglit/ kn\$of] PskN6 5f]fsf]cgxf/ x]of]/

xft hf] s] ; D`b} cfj fh lgsfNof] æo; sf] gfd d]h] बेनाम
/flvlpP".Æ

ægfd t 7hfa8fsf]h:t}/fVgk5{ xf0g / æ s:tf]gfhf]gfd ; f] s]Æ
a}fdsl cdf d'; Ss d'sf0{.

Ps sfg, b0{sfg d}fg xb}ufpæl/ xNnf lknthof]. w]h] wgkltN]
/fd] u/}g\egl कुरा काटे . s]ln] dl; g] axhfof] eGb}p; sf] klg
lj /f] u/].

tlg dlxgf laTof]. Pslbg kl08t la/fdl k/] /] eGg]uf0u0"; lgof].
æc:ktfn nfg]/] æ 7h}/f] nlfof]/]Æ eGb}kw}l]sfg]'; l u/\$f]klg
; Gg yflnof].

geGb}csf]lbg स्ट्रेचरdf wgkltnf0{af\$} b0{f/hgf dflg; c:ktfnlt/
nfu]. kl08Tgl klg kl5kl5 nflug\

8fS6/n]wgkltnf0{/fd/l hfr]/ eg] æ/f] lgs}a9\$. cf]fwln]dfq
xb} . pxf\$]शल्यक्रिया g}ugk5{. pxf\$]; dX ldNg]/ut vf]gxf] \
clg d zNolj}pf ul/lbG5'.Æ 8fS6/n]lsGgkgI; fdul / परीक्षण ugk]gI
lrhlahsf]gfd n]vPsf]; Rl lbb}eg].

c:ktfnaf6 kmsf pgn]dl; g\$ 5f]fnf0{egl Pp6f भोटो klg NofPsf lyP . Toxl af\$] pgl af6}f6 dl; g\$ 3/lt/ nfu].
 æP kl08t af, cfpgeof]otf a; f]Æ lk9ldf /f8l cfp5dfp}dl; gñ]9f] u#of].
 æsxf"oxf"a:5', leq}a:5'. dñ]t]f 3/df kl:bg," vfGg"eg] t]f]7hf] cgfb/ u/]. dnf0{; fx}k5'tf]eof]. cfh d t]f 5f]fnf0{; ð; DofP/ dfkn dflg cfPsf] æ dfkn lbG5; \xg < ca d of] 5j f5'tsf] efj gf ToflulbG5' .Æ kl08t ; /f; /leq k;].
 kl08tn]agfdnf0{; ð; DofP / dl; g]t/ kms] eg] æsIt ; Gb/ 5f]f] æ ca d o; nf0{ k9fP/ kl08t agfp5' .Æ pgn] cfkñ] NofPsf] ef}f] dl; g\$ >ldtlnf0{lb}eg] æo; nf0{nuf0b}m .Æ

ædl; g] æ d k9] klg d'v{/x\$' æ t"gk9] klg lj åfgVlx5; \ tñ]dnf0{ hlj gsf]7hf]kf7 k9f0; \ ca d tñf0{slxNo}cgfb/ ulbG". t"gePsf] eP d dgI/x\$'lg æ /ut ; a\$]/ft}xbf]/x\$. dñ]of]al'g5'. cflv/ ; a}dflg; ; dfg xg\lg, xg / <Æ pgn]dl; gñf0{uDNof^a cūfnf] df/]. b] \$f cf'vdf cf' 'l6nlknfP .
 dl; g\$ >ldtln]kl08tnf0{Ps lunf; tftf]lrofn]; Ts/ u/l .

अभ्यास १

शिक्षकले भनेको सुन र भन :

kl; l4, Joj :yf, c:ktfn, zNolj pof, l9kl, ; fGTj gf, Gj f/g,
; fdull, sd{ :6k/, em^a

अभ्यास २

‘पछुतो’ कथा पालैपालो पढेर सुनाउ ।

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाउ :

शब्द	अर्थ
Gj f/g	sg}; f]df kg{
lj /fW	; :st, rIncIPsf]rng
b}	; li6 ugIjolSt
ljWfftf	k5tf]
; :sf/	sfd, lj lw
sd{	cfkh]u/\$f sfdsf]lj /fW ubIs/f ug{
aqfd	euj fg\
s/f sf6g'	v08g
:6k/	gfd gePsf] lj gfgdsf]
zNolj pof	lr/km/af/f pkrf/ ugIsfd
k/LIf0f	rf/hgf; Ddn]af\$g IdNg]la/fdl
	af\$g]kfNsl
3fl/g'	hfRg]sfd
/St ; dX	sfwdf tgf aMg IdNg]aRrfn]nfpq]nuf
; ft'; fdn	af6fdf vfg]vfhfrfdn
kZrfQfk	gfd /fVg]; :sf/
ef0f]	/utsf]; dX -/ut P, al, Pal / cf]; dXsf]x65 _

अभ्यास ४

उत्तर भन :

- s_ kl08tnf0{s; n]afihf0f]<
- v_ Gj f/g s; n]u%of]<
- u_ dl; gh]5f]fsf]gfd s]/fVof]<
- 3_ kl08tsf]pkrf/df Isg l9nf0 eof]<
- a_ kl08tnf0{Isq k5tf]eof]<

अभ्यास ५

सच्याएर कापीमा सार :

6kn5s, sl8\$P, e0," klG8t, ; fdul

अभ्यास ६

शिक्षकबाट तलको अनुच्छेद सुन र लेख :

æP kl08t af, cfpgeof] otf a; f}.Æ lk9ldf /f8l
cfR5ðfpb}dl; gh]9f] u%of]. æsxf"oxf"a:5', leq}a:5'.
dh]t]f 3/df kl:bg," vfGg"eg] t]f]7hf]cgfb/ u/].
dnf0{; fx}k5'tf]eof]. cfh d t]f 5f]fnf0{; D; DofP/
dfkn dfUg cfPsf]¤ dfkn lbG5; \xg < ca d of]5j f5'tsf]
efj gf ToFlulbG5' .Æ kl08t ; /f; /leq k;].

अभ्यास ७

अर्थ खुल्ने गरी वाक्यमा प्रयोग गर :

; :sf/ nTofpgt uf0u0"; lggt lrgtfd 8Agf s'/f sf6gt
9ªðfsf]e/ df6f] df6fsf]e/ 9ªðf] kZrfQfk xgt
cf'vdf cf', 'l6nlknfpg'

अभ्यास ८

कसले कसलाई भनेको हो, लेख :

-S_ :j f:gl ; Ts]l e'sf]gf}lbq ef].
-v_ dnf0{kfk gnflnf lg ¢
-u_ pxf'sf]; d\ ldNg]/ut vff]gxf] \
-3_ P a9l ¢ kl08t dg]eP /]¤
-ª_ t"gePsf]eP d dg]/x\$'lg ¢ /ut ; a\$]/ft}xbf]/x\$.

अभ्यास ९

तलका प्रश्नको उत्तर देऊ :

-S_ wgkltn]dl; g\$]5f]fsf]Gj f/g ug{lsq dfggg\<
-v_ dl; gh]5f]fsf]Gj f/g s; /l u%of]<
-u_ kl08tsl kTgl / 5f]f]lsq lrlGtt eP <

अभ्यास १०

तलका भनाइ पढ र तिनको अर्थ लेखेर शिक्षकलाई देखाऊ :

-S_ kl08t gdfg\$]To; b}nf0{klg t yxf xfhf lg ¢
-v_ ltgn]dnf0{a]f:tf u/]eGbðf dh]klg To; }ug{; xfp5 /

d]f]g]fnl]s]f\$ _____ ९१

-u_ ca d of]5j f5'tsf]efj gf ToFlulbG5'.

-3_ /ut ; a\$]f]/ft}xbf]/x\$.

अभ्यास ११

खाली ठाउँमा मिल्ने शब्द लेख :

-s_ af ===== ; dXsf]/ut kfpq uxf]5 /] -nf0{ ; ū, sf]

-v_ 3/ ===== kthaf/l 5 . -leq, af]x/, ; ū_

-u_ d ox]v Toxf"===== klq lx8g ; lSbg". -b]v, nf0{ ; Dd_

-3_ d t]f 5f]f ===== ; d; DofP/ dfkn dfUg cfPsf] -

-; ū, nf0{ df_

-a_ kl08t ===== a]fdnf0{ ; d; DofP . -nf0{ n] af6_

अभ्यास १२

उदाहरण हेरी तलका वाक्यहरूको ढाँचा बदल :

उदाहरण : pgsf]kl/j f/n]gfd sdfPsf]lyof].
pgsf]kl/j f/n]gfd कमाएको छ ।

-s_ d]h]/l8of]f ult ; g\$]f]lyP".

-v_ kl08Tgl klq kl5kl5 nfu\$] ly0g\

-u_ /fdn]/dfnf0{k}f ; fk6l lbPsf]lyof].

-3_ d]f]snd x/fPsf]lyof].

-a_ d z]lfs e]0fdf uPsf]lyP".

अभ्यास १३

उदाहरण हेरी परिवर्तन गर :

उदाहरण : 8fS6/n]wgkltnf0{hfr].
8fS6/n]wgkltnf0{जाँचेनन् ।

-s_ 3fd nfUof].

-v_ ef0 cfh cfpnf .

-u_ d g]kfnl k9b}5'.

-3_ 3/df aaf xgxG5 .

-a_ af]df kmn kfs\$]5 .

d afns x". d ; fg]5' t/ 7hf s/f a%g rfxG5'. d l; Sg rfxG5'. d]h]
d/f]hljgnf0{सार्थक agfpg' 5 . hlj g ; fy\$ tNofpg g; s]d dfG5]
ePsf]sfd nfluBb .

dflg; x; dnf0{sf]knf eG5g\ lzlf sx; kNkgk5{eGgxG5 . d kNkg
rfxG5'. kNkg af:gf 5g[d/f]OR5f 5 . sf]knf kNkg agg eg]To; n]af:gf
5g{; Sbg . af:gf 5g{g; Sg]kNkg dflg; sf]cfvdf kb . d/f]kNknsf]h:tf]
af:gf kNkg t/ d gfd kNkpg ; S5'. sfd u/ ; a]f0{rlst tNofpg
; S5'. d d/ klg afRg
rfxG5'. ; a}afns k9g
rfxG5g\ . ; a}df l; Sg]
उत्साह 5 . ; a}df sg}g
sg}kl|tef 5 . ; a}kl|tef
lj sf; ug{ kfpkgk5{ .
kl|tefsf] lj sf; n] प्रसिद्धि
ldN5 .

dflg; x; xfdlnf0{a%bgg\
d h:tf slt afnsx; wgl dfglsxf" sfd u5g\ pglx; बालश्रमिक /
3/h' sfdbf/ ag\$ 5g\ . sxl afnaflnsf कमैया ag\$ 5g\ . ; 8s
afnaflnsf sf ; kdf sxl e]f//x\$ 5g\ sxl JolStn]x fdl h:t}afnaflnsf
ckx/Of u/ k}fsf]sf/f\$ / ; d] u/\$ 5g\ lj / u/df xfdl] ; /lff
5g . To; h]x fdl h:tf w}rkrfk cGofo ; x] a; \$ 5g\ afn clwsf/
; DaGwl sfd ug] ; yfx; xfdl] संरक्षण u5g\ pglx; xfdlnf0{lzlff
lbG5g\ . xfdlnf0{सचेत u/fp5g\ . xfdl] clwsf/sf af/df s/f u5g\
pglx; sf]egf0 5 - xfdln]cGofo ; xgxGg . xfdlnf0{3/fo; l sfdbf/

agfP/ bdg ug{klg kf0bğ . xfdl] kl|tefnf0{bafpg] clwsf/ s; hf0{
5ğ . o; f]ePdf xfdln]o; sf]lj /f\ ug{/ उजुर ug{; S5f}. o; kl|t xfdl
; r] xgk5{. afncclwsf/sf nflu xfdln]3/af6 ; a3if{ugk5{. ; dfh
/ bze/ xfdl] lj rf/ lknfpgk5{. xfdlnf0{; 3fpg]xfdl] culhaf6 kf7
l; s] xfdl] zqsf] lj /f\ ugk5{. cfklnf0{k/\$f] cGofo ; fylnf0{klg
eGgk5{ ; fylx;n]klg xfdlnf0{; xofu u5ğ\ xfdl ldNof]eg]; ah]xfdl]
s'/f ; G5g\ ; d'xdf 5nkmn ugf]xfdl]1fg a95 . xfdlnf0{xlg} klg
t; G5g\ xfdl clwsf/ kfp5f}. o; f]eP dfq xfdl cfÇgf]gfd knfpg

; S5f} afns eP/ afRg ; S5f}
d cfÇgf clwsf/kl|t ; r] xgk5{. xfdl ; a}; r] xgk5{
dh] ; Sg]sfd d cfklnf0{u5{
t/ hah{tl u/\$f]; xGg, lj /f\ u5{. xfdln]o; }ugk5{. dh]
clwsf/ gkfP d clwsf/sf nflu cfj fh p7fp5'. ; ah]o; }
ugk5{. 7hfa8fx; cfÇgf clwsf/sf s'/f u5ğ\.

मानवअधिकार egl shG5g\

pglx; बालअधिकारsf klg s'/f u5ğ\ pglx; afns bze/ कर्णधार xg\
eG5g\ pglx;n]afncclwsf/af/df सन्धि / ; D'fif klg u/\$f 5g\ xfdln]
ltgsf]kfngfdf hf8 lbgk5{. xfdln]cfklnf0{; lfd tNofpgk5{. xfdl]
kl/jf/n]klg xfdlnf0{; dfq अवसर lbgk5{. xfdln]afRg / vlg
kfpkgk5{. xfdl ; ah]k9ğ kfpkgk5{.

अभ्यास १

पढेर सुनाऊ :

-S_ 0R5f, afn>lds, 7hfa8f, ; fy\$, ; a\$if{ ; Denf}f, ; lfd
-V_ d afns x". d ; fgf]5' t/ 7hf s/f a%g rfxG5'. d l; Sg
rfxG5'. d]h]d]f]hljgnf0{; fy\$ agfpg' 5 . hlj g ; fy\$
tNofpg g; s]d dfG5]ePsf]sfd nfluBg .

अभ्यास २

सच्याएर कापीमा सार :

; f/\xs, kltēf, ; DalGw, ; hf{ clbsf/

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
; fy\$	xf} nf
pT; fx	dfG5\$]xs
kl; l4	; /If
afn>lds	csf\$]3/sf]sfddf /flvPsf afnaflnsf
sdøf	; km
; Af0f	gf\$/sf]kdf sfd ug]ls; fg
; r]	df\$
ph/	kff/
dfgj clwsf/	kfv
afnclwsf/	s; }u lk/dsf{kfv]g]sfd
sOfv/	d]hldnfk
; lGw	afnssf]xs
cj ; /	hfu?s

अभ्यास ४

वाक्यमा प्रयोग गर :

; fy\$ tNofpg, cfvdf kg{rlst tNofpg, ckx/0f ug{
; Af0f ug{ ; r] u/fpg, ; a\$if{ug{ kf7 l; Sg, xgg xg,
cGofo ; xg, bdg ug{ lj /fv ug{

अभ्यास ५

पाठको अन्तिम अनुच्छेद पढ र उत्तर भन :

- s_ xfdl s|k|t ; r] xgk5{<
- v_ s; h]hahh:tl u/]lsg lj /f] ugk5{<
- u_ 7hfa8f s\$ f s/ f u5g\<
- 3_ xfdl s; /l cfçgf clwsf/ kfpq ; S5f}<
- a_ afncclwsf/ eg\$ f]s]xf]<

अभ्यास ६

तलका भनाइ पढ र तिनको अर्थ लेखेर शिक्षकलाई देखाऊ :

- s_ sf]knf k|th agg eg]To; n]af:gf 5g{; Sbgg .
- v_ afncclwsf/sf nflu xfdln]3/æf6 ; a\$if{ugk5{.
- u_ dh]clwsf/ gkfP d clwsf/sf nflu cfj fh p7fp5'.

अभ्यास ७

तलका प्रश्नको उत्तर लेख :

- s_ afns s\$]ug{rxfG5 <
- v_ afnsn]s; /l bMv kfPsf 5g\<
- u_ dflg; xç n]afnsnf0{sgsg sfd nufp5g\<
- 3_ s]ePdf afnsn]ph/ ug{; S5g\<
- a_ afnaflnsfn]s\$]ug{kfpqk5{<

अभ्यास ८

उदाहरण हेरी वाक्य परिवर्तन गर :

d sfd ug{; lsbq".	t"sfd ug{; Sbq; \ pmsfd ug{; Sbq .
-s_ d c; n aG5'.	=====
-v_ d ; fgf]5'.	=====
-u_ d k9g ; S5'.	=====
-3_ d d]f]clwsf/k t ; r] 5'.	=====
-a_ d bç agfp5'.	=====

अभ्यास ९

तिम्रो टोलछिमेकमा कुनै बालकले दुःख पाइरहेका होलान् । तिनले कसरी दुःख पाएका छन्, कक्षामा सुनाऊ ।

अभ्यास १०

टोलछिमेकमा कसैले बालकबालिकालाई दुःख दिएका हुन सक्छन् ।
बालबालिकालाई दुःख दिनहुन्त भनी तिनीहरूलाई सम्झाउनुपरे
तिमी के सल्लाह दिन्छौ, पाँच वाक्य लेख ।

अभ्यास ११

रेडियो वा टेलिभिजनमा उपयोगी कार्यक्रम सुन र त्यसका
बारेमा कक्षामा बताऊ ।

अभ्यास १२

किसान शीर्षकमा तिमिले जानेका कुरा लेखी शिक्षकलाई देखाऊ ।

अभ्यास १३

तलको समाचार पढ र उत्तर देऊ :

ebf}@ (ut]

cfh afnlbj ; xf]. gkfn ; /sf/n]^# ; fnb]v ebf}\$ ut\$ f ; 6&f
ebf}@ (ut]afnlbj ; dgfpq]lg0f6 u/\$f]5 . o; n]of]lbj ; gof"9^un]
dgfpq yfInPsf]5 . o; j if{efUoffo kfylds lj Bfnosf lj Bfylh]
afncIwsf/ zlif\$df af]lg] kl|tof]utf cfof]hgf u/]. kl|tof]utfdf
lj Bfylh] kefj sf/l 9^un] cfCgf lj rf/ k\$6 u/]. o; cj ; /df
lj Bfno Joj : yfkg ; ldltsf cWOLF 8Da/ s6j fnn]lj Bfylh]f0{k':sf/
lj t/Of ugeof].

प्रश्नहरू :

- s_ afnlbj ; slxn]dgf0G5 <
- v_ lj Bfylh]sg kl|tof]utf cfof]hgf u/]<
- u_ lj Bfylh]s:tf lj rf/ /fv]<
- 3_ s; n]lj Bfylh]f0{k':sf/ af8]<
- ^_ s:tf lj Bfylh]n]k':sf/ kfP xfhfg\<
- r_ afnlbj ; lsg dgf0Psf]xf]hf <

खालि Pp6}लक्ष्य lnP/
dflg; hf]cl3 a95 .
निश्चय p; sf]उन्नति xG5
pGlt पथdf r95 .. ! ..

कार्य sg}xf] \Ps lrQ e0{
h; n]ub5 sfd .
; kmn मनोरथ p; s}xG5
p; s}rN5 gfd .. @ ..

nlo ePsf]dflg; ; fRr}
chG h:t}xG5 .
nlolj gfsf]dflg; जगdf
sfd gnflg]xG5 .. # ..

शक्ति nlosf]h; n]a%5
clg pxl dflkms u5{.
dgsf]धोको p; sf]kU5
धीत klG p; sf]d5{.. \$..

nlolj gfsf]dflg; xGg
nlo ePsf]xG5 .
nlolj gfsf]dflg; ; fRr}
jfg/ h:t}xG5 .. % ..

Ps nlo xf] \Ps lrQ xf] \
ta kf]dflg; xG5 .
j/k/ bzlt/ dg h; sf]5
dflg; s; /l xG5 < ^ ..

अभ्यास १

‘लक्ष्य’ कविता शिक्षकले पढेको सुन र त्यसैअनुसार पढेर साथीलाई पनि सुनाऊ ।

अभ्यास २

तलका शब्द प्रस्टसँग उच्चारण गर :

nlo, p6glt, sfo{ zlst, wf\$] wlt, j fg/

अभ्यास ३

सच्याएर कापीमा सार :

p:sf] op6} algf, tj, j / k/, dfglif, szl/, pgl, lg:ro

अभ्यास ४

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
vfln	p27o
nlo	kSsf
lgZro	dfq
p6glt	k4lt
ky	sfd
sfo{	af6f]
dgf7y	dgsf]0R5f
hu	an
zlst	; 6tli6
wf\$]	; 7f/
wlt	0R5f

अभ्यास ५

उदाहरणका आधारमा भन :

उदाहरण : बढ्नु = बढ्छ

r98' =

xg' =

ug{ =

e6g' =

अभ्यास ६

उदाहरणका आधारमा उल्टो अर्थ दिने शब्द लेख :

उदाहरण : चढ्छ = ओर्ल्छ

; kmn =

; frf] =

j/ =

cl3 =

lgZro =

p6glt =

अभ्यास ७

छुटेका हरफ लेखी खाली ठाउँ भर :

-S_ = lnP/
df]g; hf] = .
lgZro = x65
= r95 ..

-V_ =
ch6 h:t}x65 .
= sfd gnflg]x65 ..

अभ्यास ८

तलका शब्दहरूको फरक अर्थ बुझ :

-S_

vfnl = l/Qf]

vfln = dfq

-v

lbg = lbp, f]

blg = bMl

-u_

kmn = c68f

kmh = la?j fdf km]g]j :t'

-3

km]l = afhf lj z]f

km] = csf]k6s

-a_

hflt = hft

hftl = c; n

-r

gfp = 8^alf

gfpn = skfn sf6g]df]g;

अभ्यास ९

तलका शब्दलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

pGglt, ky, lrQ, gfd, sfd, dg, ; fRr}

अभ्यास १०

कविता पढ र उत्तर भन :

- s_ s; sf]pGglt xG5 <
- v_ sf]pGglt kydf r95 <
- u_ sf]; kmn xG5 <
- 3_ s; sf]gfd rN5 <
- a_ s:tf]dflg; j fg/ h:tf]xG5 <

अभ्यास ११

पढ र लेख :

nlolj gfsf]dflg; xGg
nlo ePsf]xG5 .
nlolj gfsf]dflg; ; fRr}
j fg/ h:t}xG5 .

अभ्यास १२

तलका प्रश्नको उत्तर देऊ :

- s_ lsg Pp6}nlo lng' cfj Zos 5 <
- v_ PslrQ e0{sfd ugf[h]s]kmf0bf xG5 <
- u_ dflg; sf nflu nlosf]lsg dx[tj xG5 <
- 3_ nlo gePsf]dflg; s:tf]xG5 <

अभ्यास १३

उदाहरणका आधारमा खाली ठाउँ भर :

d sflkl lsG5'.	djh]sflkl lsg].	d sflkl lsGg]5'.
ltdl ---- .	-----.	-----.
pm ---- .	-----.	-----.

अभ्यास १४

‘आफ्नो जीवनको लक्ष्य’ शीर्षक दिएर राम्रा अक्षर पारी एक अनुच्छेद लेख ।

h^ansf]alrdf महर्षि uf}dsf]आश्रम lyof]. To; cf>ddf uf}d Clif
cf}gf चेलाx₂nf0{शिक्षा lbGy]. pgl ; a}r}hfnf0{Hofb}:g}n]k9fpÿ]. Ps
lbg ; w}~}dxlif{cf}gf r}hfx₂nf0{lzlff lb0/x\$}f lyP . cs:dft\p6f
afns u? uf}dsf cufl8 6Ss pleg cfof]. afnsnf0{b}ÿ} uf}d Clif
/ r}hfx₂ 5Ss k/]. uf}d Clifsf r}hfx₂ Pscfk; df sfgÿ'; l ug{
yfn]. afnsn]nufPsf nuf x}f{pm Hofb}ul/a b}VGYof]. p; sf nuf
RofltPsf / 6flnPsf lyP .

o:tf]cj:yfdf cfPsf]afns; ù Clifn]dfon':j /df ; f}w]æafa', oxf"lsg
cfof}< daf6 xg ; Sg]sfd 5 eg]eg, d ul/lbG5' .Æ
afnsn]hj fkm lbof] æu?, dnf0{tkf0{ ù k9g]0R5f 5 . dnf0{cf}gf]
r}h}agfpqxf] V lzlff lbgxf] \ oxl s'/f eGg cfPsf]x" .Æ
olt s'/f ; g}kl5 Clifn] eg] æx} afa', ltdln] k9g] 0R5f

/fv\$}. ltdlnf0{d k9fp5' .
c" Pp6f s'/f] t d}h] ; f}w]g}
la; }sf] ltdl s; sf
5f}f xf}afa' <Æ
of]s'/f ; g}kl5 afns Psl5g
cndlnof]. afnsn]e0lt/
lgx'/ÿ} hj fkm lbof] æu?,
dnf0{d}f aafsf af/}f s}l
yxf 5g . dnf0{k9g dg
nfllof] To; }d oxf"cfPsf]

x" .Æ afnssf]o:tf]s'/f ; gl Toxf\$ r}hfx₂ xf'g yfn].

r]hfx; To; afnsnf0{luHofpg yfn]. s]ln]afa'gePsf]5f]f]eg]
3f]k] ug{yfn]. s]ln]t xfdl; u k9g}; Stg ; d] eg]. cfCgf

r]hfx;sf s'/f
; gl Clifn] klg
s]l eGg ; s]g\
afnsn] Clif /
r]hfx;lt/ x]f]
eGof] æ7ls 5, d
cdf; u a'afsf]
gfd ; f]whf . clg
dfq tkf0; u
k9g a; hf .Æ

olt egl afns ; /f; / cfCgf]3/ knSof]. p; n]cfk] Clifsf]cf>ddf
uPsf]s'/f cdfnf0{; gfof]. cdfn]; a}s'/f ; g]k]5 elgg\æx] afa'
k9g]7fpdf cgfj Zos s'/f ; f]wG5 eg]To; 7fpdf k9] s]sfd < a?
ltdl cGt}k9f]hf .Æ

cdfsf]s'/f ; g]k]5 klg afnsn]Toxl cf>ddf k9g]l9kl u]of]. afnsn]
a'afsf]gfd / sh3/fg atfpgxf] \egl lhb] ug{yfnof]. afnsn]Hofb}
l9kl u/]k]5 cdfn]elgg\æx] afa' ltdln]Clifnf0{olt dfq eGg' d
hfafnfsf]5f]f]x".Æ afns xG5 eGb}cf>dlit/ uof]. afnsn]Clifsf
cf>ddf u0{Toxl s'/f ; gfof] hg cdfn]l; sfPsl ly0g\ . Toxf'sf
r]hfx;n]afnsnf0{kn] klg luHofpg yfn]lsgeg]afnsn]a'afsf]
gfdsf]; 6df cdfsf]gfd eg]f]lyof].

dxlif{uf]dn]lj rf/ u/] "hg afnsn]k9g]lOR5f /fV5, pmc; n xG5 . of]
afns kSs]klg kl5 c; n dfG5]xG5 . o; nf0{d]h]lzlff lbg]k5Æ . Clifn]
To; afnsnf0{cufnf]dfb]eg] æltdf]lOR5f b]v] d v'; l eP". ltdlnf0{

d cfÇgf]r]hf]agfp5'. ltdl cfhblv k9g
yfn . cfhblv ltdf] gfd klq ; Tosfd
eof].Æ pgn]c; r]hflt/ kms] eg] æx]
afa' xf] = cfkllnf0{lrgfpg afaS}dfq
gfd eGgkb. cfdfsf] klq t cfÇgf
; Gtfgkl't TolQs}xs xG5 .Æ
; Tosfd प्रतिभाशाली lyP . pgn] युवा
अवस्थाद]w]}शास्त्रx;sf]c\woog u/]. pgl
7hf 1fgl / lj åfg\ep .

dfG5]kl'tefzfnl / lj åfg\xgnf0{cj ; /
kfpgk5{. /fd]cj ; / kfP hf]klq c; n dfG5]xg ; S5 . o; sf nflu
kl/>d, लगन / st{onf0{dx]j lbgk5{. u?sf]wd{klq afnssf]kl'tef
lj sf; ug{dbt ug{xf].

अभ्यास १

सुन र भन :

dxlif{ 6Ss, Clif, cf>d, lj åfg\kl|tef, nug, off|o, j æ

अभ्यास २

‘सत्यकामको अठोट’ कथा पढ र कक्षामा सुनाऊ ।

अभ्यास ३

तिमीले जानेको एउटा कथा सुनाऊ ।

अभ्यास ४

सच्याएर कापीमा सार :

; f|, st[a] cf; d, t] h] u?, l/ ifl, l; 5f, Plt, 05f, uptd

अभ्यास ५

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
dxlif{	tGg l cj:yf
cf>d	lstfa
r hf	ldlxg l
lz ff	ldlxg
kl tefzfnl	lzioxح
o]f cj:yf	7hf Clif
zf:q	1fg
nug	sbl

अभ्यास ६

उत्तर भन :

- s_ dxlif{uf}dsf]cf>d sxf"lyof]<
- v_ uf}d cfQgf r|hfnf0{s; /l k9fpÿ]<
- u_ uf}d Clifsf r|hfn]lsf sfgÿ'; l u/]<
- 3_ u?sf]wd{s]xf]<
- a_ c; n xg s]ugk5{<

अभ्यास ७

तलका कुरा कसले, कसलाई, किन भनेको हो, भन :

-s_ afa' oxf"lsf cfof]<

- v_ dnf0{cfCgf]rjh]agfpgxf] \
- u_ To; 7fpdf k9] s]sfd <
- 3_ ltdf]OR5f bly] d v';l eP".
- a_ ltdln]Clifnf0{olt dfq eGg' d hfafnfsf]5f]f]x".
- r_ u?sf]wd{klg afnssf]kl|tef lj sf; ug{dbt ug{xf].

अभ्यास ८

तलका शब्दहरूलाई वाक्यमा प्रयोग गर :

Clif, 6Ss, zf:q, l9kl, :g], ; /f; /, cf>d, sh3/fg, cūfnf]

अभ्यास ९

उस्तै सुनिने शब्दहरूको उच्चारण गर :

; g; fg	lzlff	hftkft	cūfnf]	wd{	rjh
ygyfg	blff	; fukft	eūfnf]	sd{	7jh
u0fufg	lelff	xftkft	; ūfnf]	kd{	djh

अभ्यास १०

उत्तर लेख :

- s_ uf}d Clif / pgsf rjhfx; s; nf0{bly] 5Ss k/]<
- v_ afns lsg uf}d Clifsf"uPsf]lyof]<
- u_ cfdfn]afnsnf0{s]eg] ; D'f0g\<
- 3_ afns sg s'/fdf lhbb ug{yfNof]<
- a_ c; n dfG5]xg s]rflxG5 <

अभ्यास ११

पढ, बुझ र लेख :

- s_ k9]7fpdf cgj Zos s'/f ; flxG5 eg]To; 7fpdf k9] s]sfd <
- v_ cfkthf0{lrgfpg afaS}dfq gfd eGgkb. cfdfsf]klg t
cfCgf ; Gtfgkl|t TolQs}xs xG5 .
- u_ /fd]cj ; / kfP hf]klg c; n dfG5]xg ; S5 .

अभ्यास १२

तलका शब्दहरूमध्ये मिल्ने शब्द खाली ठाउँमा लेखी वाक्य पूरा गर :

cs:dft\	kl/>d	lzio	lj åfg\
cf>d	dgf\>d	st{0	:gk

- s_ u? uftd afnsnf0{cfÇgf]cufl8cfPsf]by\ 5Ss k/].
 -v_ c; n dflg; xg lbg/ftugk5{.
 -u_ crh lj Bfnodf k9f0 ePh:t}klxn]Clifsf].....df
 k9f0 xGYof].
 -3_ lj Bfylh]cfÇgf]kl/>d k9f0df nufpgk5{. oxl g}p; sf]
xf].
 -a_ u? /sf]; DaGw afa5f]fsf]h:t}xG5 .
 -r_ k\$[tsf].....j.ftfj /0fdf hf]klg /dfpg ; S5 .
 -5_n]k9fpg]dfG5hf0{; ah]dg k/fp5g\
 -h_ /fhfnf0{bždf dfq dfg ul/G5 t/nf0{eg]
 hxf"klg dfg ul/G5 .

अभ्यास १३

वाक्यको फरक अर्थ बुझ :

ef0 lj Bfnoaf6 cfof].
 ef0 lj Bfnoaf6 cfof]<

alxgln]kf7 k9l .
 alxgln]kf7 k9l <

ltdl eft vfG5f}.
 ltdl eft vfG5f}<

आधुनिक सञ्चार

ef0alxgl xf] ¼ ltdlx¿n]b|v\$}xf]nf . cfh dflg; xj f0hxfh r9] cfsfzdf p8g ; S5 . kfglxfhdf ; db|3Dg ; S5 . df/ r9] ; #f/ 8Ng ; S5 . 3/df a; } 6f9fsf]df65]ü afllg ; S5 . ; #f/sf 36gf 3/af6 xg{; S5 . of; a}lj 1fgn]u/fPsf]xf].

j } flgsx; vfhdf nflu/xG5g\ pglx; s}kpf; af6 ; ~rf/ lfd df kl
kl/j t g cfPsf] 5 . klxn]klxn]
df lg; x; nf0{lr7l k7fpg ufxH]lyof]/]²
k/]fn]rRrfn]Rofk] cfkn6tsxf"lr7l
k¥of0lbGy]/]²

xhfs ; j]fsf]lj sf; ePkl5 rflx"dflg; n]
xhfsaf6 lr7l k7fpg yfn]. lr7l k7fpbf
; do nflg]ePsf]j j]flgsn]va/ l56f]
k7fpg]pkfo vfn]. oxl j]pdf 6]hknf]gsf]
आविष्कार eof]. 6]hknf]gsf]af6 dflg; n]
3/df a; j] ; #f/e/sf dflg;; u

ukm ug{; S5g\ ; ~rf/s}nflu j } flgsn]/[8of]agfP . / [8of]af6 klg
; ;f/df 36\$ f gof gof "36gf, ; dfrf/, ult / c6o sfo{nd ; Gg ; lsG5 .
cfh dflg; n]6]hlehg xg{kfPsf 5g\ o; af6 lj leGg sfo{nd xg{tyf
; Gg ; lsG5 .

dflg; sf ; lj wfsf nflu j jflgsxꣳn]sDKo6/sf]cflj isf/ u/\$f 5g\.
o; sf]kpf]un]xhfs ; jfdf klq gof“प्रविधि lelqPsf]5 . xhfsdf uP/
lr7l k7fpgē6bf 0djh k7fpg' ; lhnf]ePsf]5 . 0djh eg\$]sDKo6/af6
; ~rfng ug{; lsg]lj B'tlo xhfs xf]. o; af6 l56f\$1/tf]9^un]lr7lkq
k7fpg ; lsg5 . sDKo6/df 6f0k u/l tf]sPsf]JolStnf0{0djh k7fpg
; lsg5 . of]sDKo6/df g}k9q ; lsg5 . o; nf0{5fkg klq ; lsg5 .

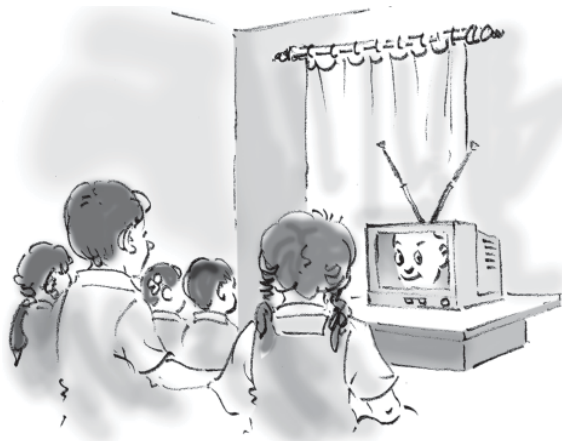
cfheflh bẏlj bẏdf 36\$ſ lj leGg 36gf / lj lj w lj ifosf] hfgsf/lsf
 nflu अखबारsf] dfq e/ kgkbb . lj leGg k\$ſ/sf 36gf / lj ifosf]
 hfgsf/l /l8of]/ 6lnlehgaf6 ; Gg / xg{; lsG5 . 6lnkrf / sDKo6/
 xgh]0G6/gbaf6 klg ; ~rf/sf] आदानप्रदान ug{; S5g\
 ef0alxgl xf] ¢ /l8of] 6lnkrf, 6lnlehg, 0dñ, 0G6/gb eg\$ſ
 ; ~rf/sf ; fwg tyf dflwod xg\ . ; ~rf/ eg\$ſ] va/ jf ; ħgfsf]
 cfbfgkbbf xf]. lj Btlo ; fwgaf6 k7f0g]; ~rf/nf0{rflx"lj Btlo ; ~rf/
 elgG5 . /l8of] 6lnlehg, sDKo6/ rnfpf lj Bt\zlSt rflxG5 . cfheflh
 Aof6k/ सौर्यशक्तिaf6 klg o:tf ; fwg rnfpf ; lsG5 . t/ lj Bt\ gku\$ſ
 7fpdf eg]lj Btlo ; fwg rnfpf uxf]k5{.
 lj Btlo ; ~rf/ l56f\$1/tf]/ e/kbf]xg]ePsfndflg; xgn]o; sf]pkofl
 ug{yfn\$ſ 5g\ ; ~rf/ lfd df नवीन klj lwsf]kpf]n]ubf{dflg; xgn]
 3/df ; ħf/sf lj leGg hfgsf/l kfPsf 5g\ . xhfs ; jfaf6 kkt xg]
 ; ~rf/ ; ljwf o; sf thgdf ; do nflu]/ sl7g 5 . o; ħ]dflg;
 lj Btlo ; ~rf/klt cfslif ePsf xg\ xdf]bẏdf eg]; ~rf/sf cfwlgs

;fwg सर्वसुलभ 5७g\ . xfdln] ; ~rf/sf nflu xhfss} e/
kgk/\$f]5 . lj B'tlo ; ~rf/ ; fwg ; j{ he agfpg b'zel/ g}lj B't\
zlSt pknAw xgk5{. xfdl]b'z जलस्रोतdf wgl b'z klg xf]. gkfnsf

gblx;af6 k'z:t lj B't\lgsfNg ; lsG5 .
efl]hs sl7gf0 / k}fsf]cefj n]lj B't\lgsfNg
; lsPsf]5७ . o; ३]xfdl]b'zdf ; a]t/ lj B't\
zlSt 5७ . lj B't\gePsf sf/Of ; ~rf/sf
cfwlgS klj lw klg सर्वत्र pknAw 5७g\ xfdln]
विद्युतीय ; ~rf/sf]lj sf; / pkofl ug{cfj Zos
5 . ; #f/; ७}cl3 a9७ xfdln]klg ; ~rf/sf
; fwgsf]lj sf; / lj:tf/ ugk5{.

ef0alxgl xfl; ~rf/sf ; fwgx;sf]a9l pkofl
ugl] ; #f/sf lj leGg hfgsf/L xfl; n u5७\ o; af6 xfdln]xfdfl]b'gS
Joj xf/ ; wfg{/ xfdl] kl'tefsf] ; bkofl ug{ ; S5f}. cfwlgS ; ~rf/
xfdfl]k9f0, vfgkfg, :j f:Yo cflbsf nflu pkofl 5 . o; ३]xfdln]klg
cfwlgS ; ~rf/sf]pkofl ug{k0Tg ugk5{.

अभ्यास १

तलका शब्दहरू शुद्धसँग पढेर सुनाऊ :

; db, | ; ~rf/, cflj isf/, sfoj, 36gf, 0G6/g, ; fwg, j, hn; , klj lw

अभ्यास २

सच्याएर सार :

kof{, cfla:sf/, 36gf, laleGg, aoflgs

अभ्यास ३

शब्द र अर्थको जोडा मिलाऊ :

शब्द	अर्थ
cflj isf/	gof'gof"j : t'sf] pTkfbg
klj lw	; baf6 kfk t xg] zISt
cvaf/	gof"
cfbfgkbf	Ing]bg] sfd
; fISt	tl/sf
gj lg	va/klqsf
pkof]	; lhn} u xg] kfk t
; j { he	; a]t/
hn;]	kfglsf ;]
; j	Ij B't\DaGwl
Ij B'tlo	kof]

अभ्यास ४

वाक्यमा प्रयोग गर :

xhfs, 6]hknf, /]8of] 0d]h, 0G6/g, cvaf/, ; ~rf/, Ij B't\

अभ्यास ५

उत्तर भन :

- s_ klxn]klxn]dflg; x; lr7l s; /l k7fpý]<
- v_ s; sf]kof; af6 ; ~rf/ Ifqdf kl/j tG cfPsf]xf]<
- u_ /]8of\$]cflj isf/ lsg eof]<
- 3_ 0d]h eg\$]s]xf]<
- a_ lsg ; a]t/ cfwlgs ; ~rf/ ku\$]5g <

अभ्यास ६

बेठीक भए सच्याएर सार :

- s_ /l8of3af6 ult ; Gg / x0{; lsG5 .
- v_ 0djh lr7l k7fpgj]l9nf]dflMod xf].
- u_ 0G6/g0af6 knfg ug{; ls00 .
- 3_ ; 00ZlStaf6 lj Btlo ; fwg rnfpj ; lsG5 .
- a_ gkfnsf ; a}7fpdf lahhl ku\$]50 .

अभ्यास ७

तलको तालिकाबाट मिले वाक्य बनाएर लेख :

d			u5{.
xfdl	; fylnf0{	6jnkmg	u5{.
pm			u50\
pglx			u5f{.

अभ्यास ८

शिक्षकले भनेको सुनेर लेख :

- lzlfs ; fyl * tn lb0Psf h:tf c2 j fSo klg ; gfP/ nvg nufpgxf] V ; a0Gbf /fd[]nvg]hf0{:ofaf; l lbgxf] _
- s_ j jflgsx2 vf]hdf nflu/xG5g\
- v_ 0djh eg\$]sDKo6/af6 ; ~rfng ug{; lsg]lj Btlo xhfs xf].
- u_ xfd[]b2df eg]; ~rf/sf cfwlgs ; fwg ; j { he 50g\

अभ्यास ९

तल दिइएका शब्दहरू छानी खाली ठाउँमा लेख :

xfdl, t, ltdl, pm pgl

- s_----- lr7l s; /l k7fp5f}<
- v_----- stflt/ nflug\<
- u_----- cvaf/ k9] 5Ss k\$of].
- 3_----- lsg a/flnPsf]x"<
- a_----- 0G6/g0 x\$ff{.

अभ्यास १०

उत्तर लेख :

-s_ ; ~rf/ Ifdf s; /l kl/j t cfPsf]xf]<
-v_ 6]nkrf]sf]cf]j isf/ lsg ePsf]xf]<
-u_ ; dfrf/ yxf kfpg]dfMod s\$]xg\<
-3_ dflg; lsg lj B'tlo ; ~rf/kl't cfsli f ePsf xg\<
-a_ xfdln]lsg cfwlgs ; ~rf/sf]pkof] ug{k5{<

अभ्यास ११

पढ, बुझ र लेख :

OG6/gf eg\$]f]sDKo6/af6 ; 'rgf kfpg]/ ; 'rgf tyf
hfgsf/l k7fpg]dfMod xf]. of]sDKo6/nf0{lj Zj ; ~hfndf
hf\$g] klj lw xf]. o; df /flvPsf ; fdul hf] \$h] k9g
; S5g\ o; df lj Zj sf lj leGg ; 'rgf xg{/ k9g ; lsG5 .
o; af6 6]nkrf] ; Dks{ug{klg ; lsG5 .

अभ्यास १२

सञ्चारको कुनै एक साधनका बारेमा तिमिले जानेका पाँच वाक्य
लेख ।

अभ्यास १३

तिम्रो गाउँटोलमा देशविदेशका हालखबर कसरी थाहा हुन्छन् ?
साथीहरूसँग छलफल गरेर लेख ।

अभ्यास १४

कक्षा चारको 'मेरो नेपाली किताब' बाट तिमिले केके सिक्यौ,
लेखेर शिक्षकलाई देखाऊ ।